

Nr 45.

Ankom till riksdagens kansli den 27 april 1935 kl. 1 e. m.

Utlåtande, i anledning av framställningar angående pensioner och understöd åt vissa i statens tjänst anställda eller förut anställda personer m. m.

Bankoutskottet får härmed avgiva utlåtande över nedannämnda till utskottet hänvisade framställningar rörande det civila och militära pensionsväsendet samt beträffande pensioner att utgå dels från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m., dels ock av affärsdrivande verks medel.

Beträffande utredningen i de ärenden, som behandlas i utlåtandet, får utskottet, i den mån redogörelse i det följande ej lämnas, hänvisa till vederbörande propositioner och motioner.

Civila pensionsväsendet.

1:o.

F. d. landshövdingen, riksmarskalken Oscar Fredrik von Sydow. I en den 1 mars 1935 dagtecknad proposition nr 155 har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att f. d. landshövdingen i Göteborgs och Bohus län, riksmarskalken Oscar Fredrik von Sydow må, utan hinder därav att han avgått från landshövdingämbetet före ikraftträdandet av civila tjänstepensionsreglementet, från och med den 1 juli 1935 äga uppbära förtidspension enligt de i 17 § nämnda reglemente angivna grunderna.

Riksmarskalken von Sydow är född den 12 juli 1873. Efter att hava inskrivits som e. o. notarie i Svea hovrätt den 18 september 1894, tjänstgjorde han under därpå följande fem år bland annat i nedre justitierevisionen samt såsom biträde hos domhavande under nämnda hovrätt, varunder han även innehade förordnande såsom t. f. domhavande. Därefter tjänstgjorde von Sydow i hovrätten, där han — efter att hava passerat olika tjänstegrader — utnämndes till hovrättsråd år 1909. von Sydow blev

t. f. expeditionschef i civildepartementet den 8 juni 1906, expeditionschef därstädes den 4 december 1907, t. f. landshövding i Gävleborgs län den 31 mars 1911 och landshövding i Norrbottens län den 29 september 1912. Efter att hava varit statsråd och chef för civildepartementet under tiden 17 februari 1914—29 juni 1917, tillträdde von Sydow den 3 juli 1917 landshövdingämbetet i Göteborgs och Bohus län, vilket ämbete han utövat intill tillträdet den 1 november 1934 av riksmarskalksämberet, med avbrott dock för tiden 23 februari—13 oktober 1921, då han var statsminister. Riksmarskalken von Sydow hade sålunda vid sin avgång från landshövdingämbetet varit anställd i statens tjänst omkring 40 år.

I samband med avskedstagandet från landshövdingämbetet anhöll von Sydow hos Kungl. Maj:t att, utan hinder därav att civila tjänstepensionsreglementet icke vore å honom tillämpligt, enär detsamma trädde i kraft först den 1 juli 1935, från och med sistnämnda dag komma i åtnjutande av förtidspension jämlikt bestämmelserna i 17 § av nämnda reglemente.

Enligt de av von Sydow åberopade bestämmelserna i 17 § civila tjänstepensionsreglementet må tjänsteman, som tidigast fem år före uppnåendet av pensionsåldern frivilligt avgår ur tjänst, kunna av Kungl. Maj:t medgivas rätt att komma i åtnjutande av förtidspension, under förutsättning att han innehar minst trettio tjänstår samt att avgången finnes icke vara stridande mot statens intressen. Förtidspensionen motsvarar hel ålderspension men skall för tiden, intill dess tjänstemannen uppnår pensionsåldern, vara minskad med $\frac{1}{180}$ för varje full fjärdedel av år, varmed tjänstemannens levnadsålder vid avgången understiger pensionsåldern.

Föredragande *departementschefen* har anfört följande:

»Om riksmarskalken von Sydow först efter ikraftträdandet den 1 juli 1935 av civila tjänstepensionsreglementet avgått från landshövdingtjänsten, hade Kungl. Maj:t jämlikt förut omförmälda bestämmelser i 17 § reglementet ägt bevilja honom pension, s. k. förtidspension. Med hänsyn till att von Sydows avgång ägt rum för utövande av riksmarskalksämberet torde betänkligheter icke böra möta mot att riksdagens medgivande utverkas till att de i tjänstepensionsreglementet upptagna bestämmelserna om förtidspension — för vilkas tillämpning von Sydow i övrigt uppfyller de i reglementet stadgade villkoren — må från och med dagen för reglementets ikraftträdande bliva å honom gällande, oaktat han lämnat landshövdingtjänsten före nämnda dag. Härvid synes det naturligast, att särskilt pensionsbelopp icke fastställas av Kungl. Maj:t och riksdagen utan att grunderna i nyssnämnda författningsrum få i vanlig ordning tillämpas.»

Med biträdande av Kungl. Maj:ts ifrågavarande förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts förevarande proposition.

2:o.

Förre järnvägsarbetaren Nils Herbert Sundström. I en den 1 februari 1935 dagtecknad proposition nr 72 har Kungl Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen

dels förklara, att förre arbetaren vid statens järnvägsbyggnader Nils Herbert Sundström må, utan hinder därav att han vid avgången från sin anställning icke uppnått 55 levnadsår, från dagen för uppnäendet av sistnämnda ålder åtnjuta en årlig pension av 450 kronor, att utgå i enlighet med bestämmelserna i kungörelsen den 8 november 1918 (nr 859) angående pensionering av förmän och arbetare vid statens järnvägsbyggnader samt statens vattenfallsverks byggnadsavdelning,

dels medgiva, att den Sundström sålunda tillkommande pensionen skall i avseende å tillägsförmåner så anses, som hade den i vanlig ordning beviljats av järnvägsstyrelsen enligt föreskrifterna i förenämnda kungörelse,

dels ock föreskriva, att Sundström skall vara skyldig att å honom sålunda tillkommande pensionsförmåner vidkännas avdrag med belopp, motsvarande dels de gratifikationer, som tillerkänts honom av järnvägsstyrelsen, dels ock den livränta, som av honom uppburits eller framdeles kommer att uppbäras från riksförsäkringsanstalten, allt i den mån nämnda belopp avse tid, för vilken pension utgår.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Sundström är född den 19 februari 1878 och således omkring 57 år gammal;

att han den 1 juli 1929, sålunda före uppnäendet av 55 års ålder, på grund av sjukdom lämnat sin anställning vid statens järnvägsbyggnader;

att Sundström i anledning av ett honom år 1927 övergången olycksfall i arbete från riksförsäkringsanstalten åtnjuter livränta, vilken från och med den 11 oktober 1929 utgått med 300 kronor för år;

att statens järnvägsbyggnaders arbetschef i Umeå i skrivelse den 10 juni 1929 hos järnvägsstyrelsen hemställt om beredande av pension eller annat understöd åt Sundström men att järnvägsstyrelsen genom beslut den 18 juli 1929 funnit berörda framställning icke föranleda annan styrelsens åtgärd än att styrelsen tillerkände Sundström en gratifikation å 500 kronor;

samt att Sundström jämväl under vart och ett av åren 1930—1934 tillerkänts dylik gratifikation å 500 kronor.

Kungl. Maj:ts förslag ansluter sig till vad riksdagen tidigare i liknande fall beslutit och har icke givit utskottet anledning till erinran.

På grund härav hemställer utskottet,

att Kungl. Maj:ts förevarande proposition må av riksdagen bifallas.

Utskottet.

3:o.

Förre järnvägsarbetaren Frans Alfred Svensson. I en den 1 mars 1935 dagtecknad proposition nr 161 har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen

dels förklara, att förre ban- och byggnadsarbetaren vid statens järnvägar Frans Alfred Svensson må, utan hinder därav att han vid avgången från sin anställning icke uppnått 55 levnadsår, från dagen för uppgåendet av sistnämnda ålder åtnjuta en årlig pension av 450 kronor, att utgå i enlighet med bestämmelserna i kungörelsen den 8 november 1918 (nr 859) angående pensionering av förmän och arbetare vid statens järnvägsbyggnader samt statens vattenfallsverks byggnadsavdelning,

dels medgiva, att den Svensson sålunda tillkommande pensionen skall i avseende å tilläggsförmåner så anses, som hade den i vanlig ordning beviljats av järnvägsstyrelsen enligt föreskrifterna i förenämnda kungörelse,

dels ock föreskriva, att Svensson skall vara skyldig att å honom sålunda tillkommande pensionsförmåner vidkännas avdrag dels med gratifikationsbelopp, som tillerkänts honom av järnvägsstyrelsen, dels ock med beloppet av den livränta, som av honom uppburits eller framdeles kommer att uppbäras från riksförsäkringsanstalten, allt i den mån nämnda belopp avse tid, för vilken pension utgår.

Av handlingarna i nu förevarande ärende inhämtas,

att Svensson är född den 1 januari 1880 och alltså 55 år gammal;

att han den 30 september 1932, alltså före uppnåendet av 55 års ålder, lämnat sin anställning vid statens järnvägar på grund av skada, ådragen genom olycksfall i arbete;

att han vid avgången ur tjänst enligt järnvägsstyrelsens beräkning innehåft sådan anställning, som avses i förut omförmälda kungörelse, under en tid av mellan 25 och 29 år;

att järnvägsstyrelsen, ehuru Svensson alltså i fråga om anställningstidens längd uppfyllt villkoren för erhållande av pension enligt förenämnda kungörelse, funnit sig förhindrad tillerkänna Svensson dylik pension med hänsyn till att han vid avgången ur tjänst ej uppnått 55 års ålder;

att Svensson genom särskilda beslut av järnvägsstyrelsen under vart och ett av åren 1932, 1933 och 1935 tillerkänts gratifikation till belopp av 500 kronor;

samt att Svensson i anledning av förut omförmälda skada under tiden 1 oktober 1932—30 september 1933 från riksförsäkringsanstalten uppburit livränta till belopp av 400 kronor ävensom av riksförsäkringsanstalten förklarats berättigad att på grund av samma skada under tiden 1 oktober 1933—30 september 1935 åtnjuta livränta med 300 kronor för år.

Under åberopande av vad utskottet under nästföregående punkt anfört hemställer utskottet,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition.

4:o.

Förre extra jägmästaren Gustav Karl Verner Fridner. I en den 8 mars 1935 dagtecknad proposition nr 168 har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att förre extra jägmästaren vid domänverket Gustav Karl Verner Fridner må, räknat från och med den 1 januari 1934, komma i åtnjutande av förtidspension med det belopp, som skulle hava utgått till honom, därest han intill 1933 års utgång med oförändrade löneförmåner kvarstått såsom extra ordinarie tjänsteman i domänverket.

I samband med under år 1933 av statsmakterna fattade beslut om indragning av viss personal vid domänverket (prop. nr 233; riksd. skr. nr 269) medgavs viss ersättning åt övertalig icke-ordinarie personal enligt särskilt angivna grunder.

Bland den personal, som drabbades av indragningen, befann sig extra jägmästaren Fridner. Denne, som är född den 23 februari 1891, började tjänstgöra inom domänverket den 28 februari 1917 och antogs till extra ordinarie tjänsteman i domänverket den 1 januari 1921. Han tjänstgjorde därefter huvudsakligen såsom assistent å revir till den 1 maj 1930, då han förordnades såsom dikningsassistent inom Skellefteå distrikt. Sedan överjägmästaren i distriktet i skrivelse till domänstyrelsen den 18 april 1932 anmält, att Fridner ej vore fullt lämplig att i fortsättningen handhava det arbete, som medföljde en dylik ledarplats, blev Fridner genom beslut av domänstyrelsen den 11 maj 1932 entledigad dels från den 1 juni 1932 från befattningen som dikningsassistent och dels från den 16 november 1932 från sin anställning som extra ordinarie tjänsteman i domänverket. Fridner fortsatte emellertid efter frånträdande av förordnandet såsom dikningsassistent att tjänstgöra inom domänverket i egenskap av extra jägmästare å revir eller vid överjägmästarexpedition eller som indelningsassistent, intill dess han i samband med genomförandet av förutberörda indragningar nödgades lämna domänverkets tjänst med utgången av år 1933. Han tillerkändes sedermera av domänstyrelsen jämlikt ovannämnda år 1933 fastställda grunder en förtidspension av 1,940 kronor för år, motsvarande $\frac{1}{6}$ av hans vid utträdet ur domänverkets tjänst till 3,960 kronor uppgående

lön jämte ett tilläggsbelopp av 180 kronor för 4 tjänstår utöver föreskriven minimitjänstetid av 12 år. Fridner skulle, därest han kvarstått såsom extra ordinarie tjänsteman till sitt avsked, hava varit berättigad till en pension av 2,633 kronor $\left(\frac{5,520 \times 4}{9} + 180\right)$.

Med biträdande av Kungl. Maj:ts ifrågavarande förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts förevarande proposition.

Militära pensionsväsendet.

5:o.

Ryttmästaren i förutvarande Skånska husarregementets reserv N. E. L. P:son Henning. I en den 25 januari 1935 dagtecknad proposition nr 47 har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att den omständigheten, att ryttmästaren i förutvarande Skånska husarregementets reserv N. E. L. P:son Henning icke i allo fullgjort den militära tjänstgöring, som enligt förordningen den 15 november 1912 angående arméns reserver av befäl och civilmilitär personal skolat av honom fullgöras för erhållande av pension såsom officer i reserven, icke må utgöra hinder för honom att komma i åtnjutande av dylik pension.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Henning är född den 2 mars 1880 och alltså 55 år gammal;

att han den 26 oktober 1917 erhållit tillstånd att från och med den 2 påföljande november såsom ryttmästare inträda i Skånska husarregementets reserv efter att förut sedan den 7 december 1900 hava tillhört samma regemente såsom officer på eller över stat;

att han före inträdet i reserven såsom fast anställd senast under år 1917 deltagit i regementsövning;

att han jämlikt § 4 mom. 3 och 4 i reservbefälsförordningen den 15 november 1912, vilken förordning är å Henning tillämplig, varit skyldig att senast under år 1920 fullgöra ytterligare en repetitionsövning;

att denna repetitionsövning icke av Henning fullgjorts;

att han genom sin uraktlåtenhet i förevarande avseende icke uppfyllt de villkor beträffande tjänstgöring, som i 1912 års reservbefälsförordning föreskrivas för erhållande av reservbefäls pension;

samt att arméförvaltningens civila departement på grund härav förklarar sig icke kunna tillerkänna Henning dylik pension.

Föredragande *departementschefen* har anfört, att då Hennings urakltäthet att fullgöra ifrågavarande repetitionsövning icke berodde på någon försumlighet från hans sida utan på den omständigheten, att vederbörande militära myndigheter underlåtit att inkalla honom till tjänstgöringen i fråga, ansåge departementschefen det obilligt, att han till följd därav skulle gå miste om den reservbefäls pension, som eljest skulle hava tillkommit honom, i synnerhet som han i övrigt fullgjort militär tjänstgöring i betydligt större utsträckning än flertalet av de officerare i reserven, vilka erhöle dylik pension.

Med biträdande av Kungl. Maj:ts ifrågavarande förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts förevarande proposition.

6:o.

Förre högbåtsmannen Karl Heribert Laurentius Johnsson. I en den 1 februari 1935 dagtecknad proposition nr 71 har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att förre högbåtsmannen vid Karlskrona örlogsstation Karl Heribert Laurentius Johnsson må, räknat från och med den 1 september 1934, åtnjuta pension från flottans pensionskassa, utan hinder av att han ej uppnått därtill berättigande levnadsålder.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,
att Johnsson är född den 3 december 1887 och således 47 år gammal;
att han antagits till skeppsgosse den 1 oktober 1904, tillhört sjömanskåren sedan den 19 september 1905 och förordnats till högbåtsman den 31 oktober 1926;

att han erhållit avsked på grund av obotlig sinnessjukdom den 31 augusti 1934, vid vilken tidpunkt han alltså kunde åberopa en tjänstetid från 20 års ålder av 26 hela år; samt

att han vid avskedet icke uppnått den för tillträde av pension från flottans pensionskassa stadgade levnadsåldern av 55 år.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts förevarande proposition.

7:o.

Förre korpralen Carl August Bergman. I motion II: 122 hemställer herr *Holmgren*, »att riksdagen ville besluta, att förre korpralen vid Kungl. Karlskrona kustartilleriregemente Carl August Bergman skall erhålla pension till det belopp, som skulle hava kommit honom till del, därest han innehaft 20 tjänsteår».

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Bergman, som är född den 18 april 1881, innehade fast anställning vid Karlskrona kustartilleriregemente i en följd under tiden den 1 november 1903—den 31 oktober 1921, vilken sistnämnda dag han erhöll avsked efter uppnående av den för manskaps kvarstående i tjänst stadgade åldersgräns, att han därefter, likaledes i en följd, tjänstgjorde såsom förhyrd maskinist vid regementet till och med den 31 maj 1923, då han uppsades ur tjänst på grund av uppkommen minskning i antalet vakanser inom maskinist-, underofficers- och underofficerskorpralsgraderna, att hans sammanlagda tjänstetid uppgår till 19 år 7 månader från 20 års ålder; att han på grund av ett honom den 12 september 1910 under tjänstutövning övergången olycksfall från riksförsäkringsanstalten uppbär en årlig livränta å 90 kronor; samt att han enligt intyg av vederbörande kommunalnämndsordförande är helt medellös.

I en den 9 mars 1933 dagtecknad skrift anhöll Bergman hos Kungl. Maj:t att få sig tillerkänd pension av statsmedel såsom om han varit i tjänst under sammanlagt 20 år från 20 års ålder.

I häröver avgivet utlåtande anförde *direktionen över flottans pensionskassa* huvudsakligen följande:

Enär Bergman vid avskedet varit anställd såsom förhyrd maskinist, vore han ej berättigad till pension genom flottans pensionskassa enligt reglementet för pensionering av flottans och lotsverkets gemenskap den 31 oktober 1879 (nr 63). Då Bergmans anställning såsom förhyrd maskinist varit betingad av inom maskinist-, underofficers- och underofficerskorpralsgraderna förefintliga vakanser syntes Bergmans tjänst kunna anses fullt likställd med gemenskapens vid kustartilleriet.

Bergmans sammanlagda tjänstetid utgjorde 19 år 7 månader från 20 års ålder. Då för pensions erhållande enligt förenämnda reglemente erfordrades en tjänstetid av 20 år från 20 års ålder, felades 5 månader för att Bergman skulle kunnat genom flottans pensionskassa erhålla pension, därest han vid avskedet tillhört gemenskapen.

I flera fall hade emellertid riksdagen, efter framställning av Kungl. Maj:t, medgivit, att båtsmän, för vilka någon kortare tid felats i fastställd tjänstetid för pensions erhållande, fått tillerkännas pension som om de uppfyllt därför stadgade villkor. På grund av det anförda och då anledningen till Bergmans uppsägning varit, att antalet vakanser inom underofficers- och underofficerskorpralsgraderna minskats, samt då Bergman levde under bekymmersamma villkor, tillstyrkte *direktionen*, att framställning gjordes hos riksdagen därom att Bergman finge tilläggas pension genom flottans pensionskassa, såsom om han vid avskedet tillhört kustartilleriets

gemenskap och tjänat staten 20 år. De pensionsförmåner, vilka i så fall skulle tillkomma honom, skulle utgöra: pension 500 kronor, pensionstillägg 180 kronor samt pensionsförhöjning 232 kronor, eller tilhopa 912 kronor för år. Vid bifall till förevarande förslag syntes emellertid den livränta, Bergman åtnjöte från riksförsäkringsanstalten, böra indragas.

Marinförvaltningen biträdde i avgivet utlåtande i ärendet det av direktionen sålunda framlagda förslaget.

Statskontoret anförde i avgivet utlåtande den 21 april 1933 följande:

På grund av ungefär samma förhållanden, som i nu förevarande fall vore för handen, hade riksdagen vid flera tillfällen medgivit, att pension finge tilldelas vederbörande såsom om han uppfyllt härför gällande författningsbestämmelser; senast hade ett dylikt medgivande lämnats av 1932 års riksdag (prop. nr 58, riksd. skr. nr 227, punkt 7). Statskontoret ville därför tillstyrka utverkande av liknande medgivande även i detta fall. Statskontoret ifrågasatte, huruvida den Bergman tillerkända livräntan, såsom direktionen över flottans pensionskassa och marinförvaltningen föreslagit, kunde vid pensions beviljande indragas; därest det ansåges olämpligt, att nämnda livränteförmån utginge jämsides med pension av statsmedel, syntes i stället föreskrift böra meddelas, att pensionsförmånen skulle vid varje utbetalning minskas med vad av livränteförmånen belöpte på samma tid.

Riksförsäkringsanstalten har för sin del framhållit, att den Bergman författningsenligt tillerkända livräntan icke syntes kunna vid pensions beviljande utan vidare indragas. Vid pensionsförmånens belopp borde därför hänsyn tagas till livräntan från anstalten. Därest pension av statsmedel beviljades Bergman, borde denna således enligt anstaltens förmanande fastställas till ett belopp, som med 90 kronor för år understeg det belopp, vilket Bergman enligt eljest tillämpade grunder ansåges böra erhålla.

Genom beslut den 9 mars 1934 lämnade *Kungl. Maj:t* den av Bergman gjorda ansökningen utan bifall.

Av den lämnade redogörelsen framgår, att Bergman med avseende å tjänstetidens längd icke uppfyller stadgade villkor för erhållande av pension genom flottans pensionskassa. Samtliga i ärendet hörda myndigheter hava emellertid tillstyrkt, att pension måtte beviljas i förevarande fall, och såsom stöd för denna uppfattning åberopat, att riksdagen tidigare medgivit, att båtsmanspension fått utgå i sådana fall, då viss kortare tid felats i vederbörandes anställningstid. Då Bergman måst sluta sin anställning på grund av omständigheter, till vilka han varit utan förvällande, och vid det förhållandet, att endast 5 månader fattas för honom i för pensions erhållande författningsenligt stadgad tjänstetid, har utskottet funnit billighetsskäl tala för att pension beviljas honom. I likhet med statskontoret och riksförsäkringsanstalten har utskottet funnit riktigt, att pensionen, som torde böra utgå från och med den 1 juli 1935, vid varje

Utskottet.

utbetalning minskas med vad av Bergman från riksförsäkringsanstalten tillerkänd livränteförmån belöper på samma tid.

Aberopande det anförda får utskottet hemställa,

att riksdagen, i anledning av förevarande motiou II:122, må medgiva, att förre korpralen vid Karlskrona kustartilleriregemente Carl August Bergman må från och med den 1 juli 1935 tilldelas pension, såsom om han uppfyllt härför författningsenligt stadgade villkor, dock med iakttagande av att pensionen vid varje utbetalning minskas med vad av Bergman från riksförsäkringsanstalten tillerkänd livränteförmån belöper på samma tid.

8:o.

Martin Efraim Johansson (*förhöjd livränta*). I en den 8 februari 1935 dagtecknad proposition nr 81 har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att fråga om jämkning av den Martin Efraim Johansson genom riksförsäkringsanstaltens beslut den 29 oktober 1913 tillerkända livräntan må upptagas till prövning utan hinder därav, att framställning om sådan jämkning icke blivit gjord inom den tid, som föreskrives i 14 § av förordningen den 18 juni 1909 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Johansson innehåft fast anställning vid förutvarande Västmanlands regemente under tiden den 30 oktober 1909—den 3 september 1912; att han därunder ådragit sig lungsjukdom; att riksförsäkringsanstalten genom beslut den 29 oktober 1912, jämlikt förordningen den 18 juni 1909 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, tillerkänt Johansson livränta att utgå från och med den 7 oktober 1912 tillsvidare till och med den 30 september 1913 med 112 kronor 50 öre för år, motsvarande en nedsättning i Johanssons arbetsförmåga med 25 procent; att anstalten genom slutligt beslut den 29 oktober 1913 bestämt, att förenämnda livränta skulle utgå under Johanssons återstående livstid; samt att livräntan på grund av särskilda kungörelser angående förhöjning av ersättning beträffande skador, som uppkommit före den 1 januari 1921, höjts för tiden den 1 januari 1918—den 30 juni 1923 med 50 procent och för tiden därefter med 100 procent.

Riksförsäkringsanstalten har i avgivet utlåtande meddelat, att, enligt av anstalten verkställd utredning rörande Johanssons arbetsförmåga och

hälsotillstånd de senast förflutna åren, Johansson åtminstone från och med den 25 november 1931 och tillsvidare måste anses fullständigt arbetsoförmögen. Då emellertid jämlikt bestämmelserna i 14 § av förordningen den 18 juni 1909 fråga om jämkning i ersättning i de fall, där denna blivit genom slutligt beslut bestämd, skulle väckas inom två år från beslutets dag, kunde anstalten i förevarande fall icke till prövning upptaga frågan om jämkning i ersättningen. Därest riksförsäkringsanstalten utan hinder av berörda stadgande kunnat upptaga ersättningsfrågan till prövning, skulle Johansson för tiden från och med den 25 november 1931 och tillsvidare hava tillerkänts en årlig livränta å 450 kronor jämte 100 procent förhöjning därå, motsvarande förlust av arbetsförmågan.

Under erinran att riksdagen tidigare meddelat dispens från de i 1909 års militärsättningsförordning stadgade preskriptionsbestämmelserna, i vad de avse fråga om jämkning i tillerkänd ersättning, får utskottet hemställa,

Utskottet.

att Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition må vinna riksdagens bifall.

9:o.

Erik Gotthard Bryngelsson. I likalydande motioner I:96 och II:219, väckta den förstnämnda av herr *Nilsson, Theodor*, jämte tre av första kammarens övriga ledamöter, samt den sistnämnda av herr *Hansson* i Hönö jämte fem av andra kammarens övriga ledamöter, har hemställts, »att riksdagen måtte besluta, att till fiskaren Erik Gotthard Bryngelsson, Fotö, Öckerö, genom riksförsäkringsanstaltens skadestandsbyrå antingen årligen utbetala den ersättning, som, jämlikt kungl. förordningen den 18 juni 1909 om ersättning i anledning av kroppsskada ådragen under militärtjänstgöring med den ändrade lydelse nämnda förordning erhållit genom kungl. kungörelsen den 4 juni 1920, skulle kommit honom till del, om han inom laga föreskriven tid därom gjort framställning, eller en summa, som kapitaliserad kan anses skäligt motsvara nämnda årliga ersättning, eller det mindre belopp utskottet kan finna skäligt.»

Av tillgängliga handlingar i ärendet inhämtas, att Bryngelsson, som är född den 1 juni 1906, fullgjorde värnpliktstjänstgöring vid Göta artilleriregemente under tiden 19 april—8 oktober 1927, att han den 23 april sistnämnda år genom fall under ridning ådrog sig en hjärnskakning; att han i anledning härav vårdades å regementets sjukhus under tiderna 23—27 april samt 9—13 maj 1927, att han därefter utförde handräckningstjänst intill utrykningsdagen den 8 oktober 1927; att han under tiden 8 september—7 oktober 1928 fullgjorde repetitionsövning; samt att

han alltsedan dess haft avsevärt men av ifrågavarande skada och vissa tider varit till arbete helt oförmögen.

Hos riks försäkringsanstalten anhöll Bryngelsson den 28 mars 1934 om ersättning i anledning av ifrågavarande olycksfall.

Genom beslut den 3 juli 1934 förklarade *riks försäkringsanstalten*, att anstalten funnit sig icke kunna upptaga ersättningsfrågan till prövning, enär framställning om ersättning icke gjorts inom den i 1909 års militärersättningsföreskrivna tid av tre år från det tjänstgöringen upphörde eller från den senare tidpunkt, då skadan yppades.

Över de nu till behandling föreliggande motionerna har utskottet i vederbörlig ordning inhämtat utlåtande av riks försäkringsanstalten, som därvid meddelat, att anstalten funnit Bryngelssons skada hava ådragits under sådana förhållanden, att anstalten, därest framställning om ersättning gjorts inom därför föreskriven tid, skulle hava tillerkänt honom ersättning jämlikt 1909 års militärersättningsföreskrivning.

Utskottet.

Under erinran, att riksdagen tidigare i åtskilliga liknande fall meddelat dispens från de i 1909 års militärersättningsföreskrivning stadgade preskriptionsbestämmelserna, får utskottet hemställa,

att riksdagen, i anledning av förevarande motioner I: 96 och II: 219, må medgiva, att till Erik Gotthard Bryngelsson må — utan hinder därav att framställning om ersättning icke blivit gjord inom den tid, som föreskrives i 12 § av förordningen den 18 juni 1909 om ersättning i anledning av kroppsskada ådragen under militärtjänstgöring — från och med den 1 januari 1935 från bevaringsmanskapets invalid- och pensionsfond utbetalas den ersättning, vartill han enligt grunderna för nämnda förordning kan anses berättigad.

Anslaget till diverse pensioner och understöd m. m.

I. Utrikesdepartementet.

10:o.

Skrivbiträdet Carolina (Carry) Gustava Trägårdh. I en den 8 mars 1935 dagtecknad proposition nr 207 har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, i punkten 1 föreslagit riksdagen medgiva, att skriv-

biträdet vid svenska beskickningen i Köpenhamn Carolina (Carry) Gustava Trägårdh må från och med månaden näst efter den, varunder hon avgår från sin anställning vid beskickningen, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 1,392 kronor.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Trägårdh är född den 9 maj 1867 och således nära 68 år gammal;
att hon sedan den 6 december 1906 eller under mer än 28 år tjänstgjort såsom skrivbiträde vid förutvarande svenska konsulatet i Köpenhamn samt vid svenska beskickningen därstädes;

att hon begärt entledigande från sin nämnda anställning från och med den 1 juli 1935;

att hennes avlöning under de senaste fem budgetåren utgjort i medeltal omkring 3,800 kronor för år, därå några tilläggsförmåner icke utgått;

samt att Trägårdh är svensk medborgare.

Med biträdande av Kungl. Maj:ts ifrågavarande förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts förevarande framställning.

II. Försvarsdepartementet.

11:o.

Rullföringsbefälhavaren, kaptenen i Värmlands regementes reserv Gustaf Wenzel Falk. I en den 22 februari 1935 dagtecknad proposition nr 118 har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att kaptenen i Värmlands regementes reserv Gustaf Wenzel Falk må från och med månaden näst efter den, varunder hans förordnande såsom rullföringsbefälhavare upphör, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 432 kronor.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Falk, som är född den 19 oktober 1870 och den 5 mars 1888 antagits till volontär vid Värmlands regemente, den 7 november 1890 utnämnts till underlöjtnant vid regementet;

att han sedermera befordrats till löjtnant och kapten av första klassen vid regementet samt den 25 juni 1909 erhållit avsked från sin beställning såsom kapten vid regementet;

att han den 29 januari 1915 erhållit tillstånd att inträda såsom kapten i regementets reserv;

att han den 1 juni 1916 förordnats till rullföringsbefälhavare vid Arvika rullföringsområde nr 48, vilken befattning han efter sistnämnda dag i oavbruten följd uppehållit;

att sagda förordnande upphör från och med den 1 oktober 1935;

att han i egenskap av rullföringsbefälhavare åtnjuter ett arvode av 3,180 kronor för år jämte dyrtidstillägg;

samt att han uppbär pension i egenskap av reservofficer, vilken pension för närvarande utgår med 576 kronor för år jämte dyrtidstillägg.

Vidare inhämtas av för utskottet tillgängliga handlingar, att Falk efter år 1909 erhållit avsked från sin beställning på stat tjänstgjorde i argentinsk statstjänst vid järnvägs- och kanalbyggnadsarbeten samt att han vid världskrigets utbrott lämnade nämnda anställning och återvände frivilligt till Sverige för att ställa sig till de militära myndigheternas förfogande.

Arméförvaltningens civila departement har i utlåtande i ärendet anført bland annat följande.

Befattningarna såsom rullföringsbefälhavare och rullföringsbiträden vore huvudsakligen avsedda för militärer, som avgått från aktiv stat med pension och fyllnadspension. Innehades sådana befattningar av dylik personal, syntes tjänstgöring i nämnda befattningar, med vilka vore förenade allenast arvoden och i vissa fall arvodestillägg, icke böra medföra särskild pension.

I sådana fall, där rullföringsbiträdesbefattningar innehafts av underofficerare, vilka icke kommit i åtnjutande av pension och fyllnadspension, hade emellertid särskild pension för tjänstgöring i befattningarna i fråga ansetts böra utgå. Så till exempel hade 1924 års riksdag medgivit, att rullföringsbiträdet J. P. Borg finge komma i åtnjutande av en årlig pension. Borgs anställningstid i statens tjänst hade uppgått till omkring 37 år. Vidare hade 1933 års riksdag medgivit, att rullföringsbiträdet G. G. Svensson finge uppbära en årlig pension av 996 kronor. Svensson hade en anställningstid i statens tjänst av omkring 43 år.

Vad anginge Falk hade denne icke avgått från aktiv stat med pension och fyllnadspension. Vid sin avgång från befattningen såsom rullföringsbefälhavare den 1 oktober 1935 komme han att kunna räkna 19 tjänstår i nämnda befattning och en anställningstid i statens tjänst vid nämnda tidpunkt av omkring 40 år. Det syntes departementet i anledning härav och i anslutning till vad ovan anförts, som Falk borde tillerkännas någon pension i hans egenskap av rullföringsbefälhavare.

Vidkommande beloppet av pension åt Falk, syntes detsamma, enär Falks arvode såsom rullföringsbefälhavare utgjorde 3,180 kronor för år, men ovannämnde Svenssons arvode såsom rullföringsbiträde uppgått till allenast 2,730 kronor för år, böra beräknas till något högre belopp än 996 kronor, förslagsvis 1,200 kronor. I egenskap av officer i reserven åtnjöte Falk pension, som från och med månaden näst efter den, då Falk upphört att åtnjuta arvode som rullföringsbefälhavare, komme att uppgå till 768 kronor för år. Med sistnämnda belopp syntes det angivna pensions-

beloppet å 1,200 kronor böra minskas. I enlighet härmed skulle Falk tillkommande pension komma att uppgå till (1,200 — 768 =) 432 kronor.

Statskontoret har anfört, att enär de i detta ärende föreliggande omständigheterna syntes äga stor likhet med dem, som framkommit i de av arméförvaltningens civila departement åberopade precedensfallen, ansåge sig statskontoret icke böra motsätta sig, att åt Falk utverkades pension med det av departementet angivna beloppet.

Utskottet får framhålla, att befattningarna vid försvarsväsendets rullförling äro avsedda för pensionerade militärer samt att tjänstgöring vid denna rullförling ansetts icke böra föranleda till beviljande av särskild pension. I vissa undantagsfall har dock en avvikelse från denna regel ägt rum. Till stöd för förevarande förslag om pension åt Falk har åberopats, att riksdagen på förslag av Kungl. Maj:t, exempelvis åren 1924 och 1933, beviljat pension åt två rullföringsbiträden. Med hänsyn härtill och då Falk vid sin avgång från befattningen såsom rullföringsbefälhavare kommer att kunna räkna en anställningstid i statens tjänst av omkring 40 år, därav 19 år såsom rullföringsbefälhavare, har utskottet icke velat motsätta sig att pension beviljas honom med av Kungl. Maj:t föreslaget belopp, 432 kronor.

Utskottet.

Utskottet hemställer förty,

att Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition må av riksdagen bifallas.

12:o.

Rullföringsbiträdet Karl Johan Bergman. I en den 8 mars 1935 dagtecknad proposition nr 207 har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, i punkten 2 föreslagit riksdagen medgiva, att rullföringsbiträdet, fanjunkaren i trängens reserv Karl Johan Bergman må från och med månaden näst efter den, varunder han frånträder sin befattning, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 996 kronor.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Bergman är född den 21 september 1870 och således 64 år gammal;

att han varit fast anställd såsom manskap vid Göta trängkår under tiden 1 november 1891—31 oktober 1897;

att han förordnats till sergeant i trängens reserv 1902 och till fanjunkare i samma reserv 1930;

att han sedan den 5 oktober 1902 på grund av särskilda vart femte år förnyade förordnanden i oavbruten följd tjänstgjort såsom rullföringsbiträde vid Skara rullföringsområde nr 33;

att han beräknas komma att lämna sistnämnda befattning med utgång-
en av september 1935, då han således innehaft befattningen under om-
kring 33 år;

samt att Bergmans arvode såsom rullföringsbiträde utgör 2,130 kronor
för år jämte 600 kronor personligt arvodestillägg ävensom dyrtidstillägg.

Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts
förevarande förslag, får hemställa,

att Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning må
av riksdagen bifallas.

13:o.

Förre skomakeriförmanen Sten Ture Andersson. I punkten 3 av före-
varande proposition har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att
förre skomakeriförmanen vid Göta trängkärs intendenturverkstäder
Sten Ture Andersson må, räknat från och med den 1 juli 1934, under sin
återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd
m. m. uppbära en årlig pension av 1,200 kronor.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Andersson är född den 21 december 1875 och alltså 59 år gammal;

att han varit anställd vid Göta trängkärs skomakeriverkstad under nå-
got mer än 30 år, nämligen under tiden 1 april 1904—30 juni 1934, därav så-
som förman från och med den 15 juni 1911;

att han enligt ett för honom den 16 mars 1934 utfärdat läkarintyg lider
av organiskt hjärtfel, på grund varav han vid tiden för intygets utfärdande
vore och sannolikt även för framtiden komme att förbli oförmögen till allt
arbete;

samt att hans avlöning under åren 1929—1933 utgjort i medeltal omkring
3,500 kronor för år, inberäknat dyrtidstillägg.

Utskottet hemställer,

att Kungl. Maj:ts förevarande framställning må
vinna riksdagens bifall.

14:o.

Förre skrädderiförmanen Viktor Hagström. Under punkten 4 av före-
varande proposition har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att
förre förmanen vid Bodens artilleriregementes skrädderiverkstad Vik-
tor Hagström må, räknat från och med den 1 januari 1935, under sin åter-
stående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m.
uppbära en årlig pension av 1,152 kronor.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,
att Hagström är född den 25 december 1868 och således 66 år gammal;
att han varit anställd såsom skrädderiarbetare vid Norrlands artilleriregemente under tiden 1 augusti 1894—28 april 1895 samt såsom förman vid Bodens artilleriregementes skrädderiverkstad under tiden 1 oktober 1907—31 december 1934;

att han således kan åberopa en anställningstid i statens tjänst av 27 år 11 månader 28 dagar;

samt att hans avlöning under åren 1928—1933 utgjort i medeltal omkring 4,070 kronor för år, dyrtidstillägg oberäknat.

Utskottet får hemställa,

att Kungl. Maj:ts förevarande framställning må av riksdagen bifallas.

15:o.

Förre marketenterivaktmästaren Erik Peter Hultman. Kungl. Maj:t föreslår i punkten 5 av samma proposition riksdagen medgiva, att förre vaktmästaren vid Västernorrlands regementes marketenteri Erik Peter Hultman må, räknat från och med den 1 januari 1935, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 744 kronor.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Hultman är född den 9 juni 1872 och således närmare 63 år gammal;
att han under tiden 25 september 1914—31 december 1934 eller under något mer än 20 år 3 månader varit anställd såsom vaktmästare vid Västernorrlands regementes marketenteri;

samt att hans avlöning under åren 1929—1933 utgått med 1,764 kronor för år, utan rätt till dyrtidstillägg, varjämte han åtnjutit förmån av fri kost.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts förevarande framställning.

16:o.

Förre djurskötaren Frits Herman Johansson. I punkten 6 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att förre djurskötaren vid Västernorrlands regemente Frits Herman Johansson må, räknat från och med den 1 januari 1935, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 444 kronor.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Johansson är född den 23 maj 1867 och således 67 år gammal;

att han varit anställd vid Västernorrlands regemente såsom djurskötare vid den av enskilda lägerkassan vid regementet bedrivna svingårdsrörelsen under en tid av 12 år 11 månader 17 dagar, nämligen från och med den 15 januari 1922, till och med den 31 december 1934, då svingårdsrörelsen nedlagts;

samt att Johansson under åren 1929—1933 åtnjutit en avlöning av i medeltal 2,000 kronor för år.

Med biträdande av vad Kungl. Maj:t föreslagit hemställer utskottet,

att Kungl. Maj:ts förevarande framställning må av riksdagen bifallas.

17:o.

Förre arbetaren Carl Gustaf Lindqvist. Kungl. Maj:t har i punkten 7 av förevarande proposition föreslagit riksdagen medgiva, att förre arbetaren vid fastighetsförvaltningen i Karlsborg Carl Gustaf Lindqvist må, räknat från och med den 1 januari 1935, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 540 kronor.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Lindqvist är född den 21 november 1871 och sålunda 63 år gammal;

att han under tiden maj 1889—november 1934 arbetat, huvudsakligen såsom murare och stenarbetare, vid fästningsbyggnaden i Karlsborg, ammunitionsfabriken i Karlsborg, statens vattenfallsverk, Göta ingenjörkår och fastighetsförvaltningen i Karlsborg under tillhoppa 17 år 3 månader;}

att han entledigats från sin statsanställning från och med den 1 januari 1935;

samt att hans senaste avlöning utgått i form av timpenning och sammanlagt för månad uppgått till omkring 200 kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts förevarande framställning.

18:o.

Förre städerskan Emilia Charlotta Danielsson, född Blomqvist. Under punkten 8 föreslår Kungl. Maj:t riksdagen medgiva, att förre städerskan vid Stockholms örlogsstations kansli Emilia Charlotta Danielsson, född

Blomqvist, må, räknat från och med den 1 april 1934, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 504 kronor.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Emilia Charlotta Danielsson är född den 25 maj 1860 och således 74 år gammal;

att hon är änka efter daglönaren vid Stockholms örlogsvarv N. G. Danielsson, vilken avled vid 49 års ålder den 23 mars 1911;

att hon under tiden 1 november 1911—31 mars 1934 eller alltså under mer än 22 år varit städerska vid Stockholms örlogsstations kansli;

att städningsarbetet tagit i anspråk omkring 5 timmar om dagen;

samt att hon åtnjutit ersättning för städningsarbetet med omkring 1,600 kronor för år, varå dyrtidstillägg ej utgått.

Utskottet får hemställa,

att Kungl. Maj:ts förevarande framställning må av riksdagen bifallas.

19:o.

Förra sömmerskan Anna Margareta Hansson, född Strindlund. I punkten 9 av ifrågavarande proposition har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att förra sömmerskan vid Västernorrlands regementets intendenturverkstäder Anna Margareta Hansson, född Strindlund, må, räknat från och med den 1 oktober 1934, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 564 kronor.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Hansson är född den 30 maj 1860 och sålunda uppnått en levnadsålder av 74 år;

att hon varit anställd såsom sömmerska vid Västernorrlands regementets intendenturverkstäder samt vid Upplands regementets skradderiverkstad under sammanlagt omkring 15 år 9 månader;

att hon under de senaste fem åren av sin anställning vid Västernorrlands regemente uppburit en avlöning av i medeltal omkring 1,200 kronor för år;

samt att hon är medellös.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

20:o.

Förra städerskan Ebba Sofia Lovisa Lundin. I punkten 10 av förevarande proposition har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att förra städerskan vid ridskolan å Strömsholm Ebba Sofia Lovisa Lundin må, räknat från och med den 1 januari 1934, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 384 kronor.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Lundin är född den 27 maj 1872 och alltså 62 år gammal;

att hon från och med år 1904 till och med juli månad 1933 — med avbrott för tiden 1 september 1928—31 mars 1930 — eller under 28 år själv eller med hjälp av annan kvinnlig personal utfört städnings- och skurningsarbete i vissa för ridskolan upplåtna lokaler i Strömsholms slott;

att Lundin intill den 1 september 1927 huvudsakligen avlönats av till ridskolan beordrade lärare och elever (officersklubbens medel), under det att ersättningen åt Lundin efter nämnda tidpunkt uteslutande utgått av statsmedel;

att ersättningen under åren 1921—1926 utgjort i medeltal omkring 1,690 kronor, varav omkring 400 kronor utgått av statsmedel och omkring 1,290 kronor av officersklubbens medel;

att ersättningen från och med september 1927 i regel utgått med 2 kronor för dag (vid hela dagsverken 4 kronor) eller till i medeltal 750 kronor för år;

att Lundin under hela sin anställningstid vid ridskolan utfört i huvudsak samma arbete som det, vilket åvilat henne under den tid, då ersättningen helt gäldats av statsmedel;

att nämnda arbete, vilket utgjort Lundins nära nog enda förvärvsarbete, till omfattningen växlat ganska avsevärt under olika år — bland annat beroende på växlingen i antalet elever vid ridskolan — och särskilt under senare år betydligt minskats;

samt att Lundins arbetsförmåga enligt företett läkarintyg numera är på grund av sjukdom nedsatt till en tredjedel eller mindre av den för fullt arbetsför person normala arbetsförmågan.

Utskottet, som icke velat motsätta sig bifall till Kungl. Maj:ts ifrågasvarande förslag, får hemställa,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts förevarande framställning.

21:o.

Kassörskan Hildur Katarina Rosvall. Uti punkten 11 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att kassörskan vid arméns centrala beklädnadsverkstad Hildur Katarina Rosvall må från och med månaden näst efter den, varunder hon lämnar sin anställning, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 1,200 kronor.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Rosvall är född den 18 september 1872 och sålunda 62 år gammal att hon år 1915 under en tid av 10—11 månader varit anställd vid den s. k. tobaksbyrån i Stockholm, vilken fullgjort vissa uppgifter i samband med den enskilda tobaksindustriens avveckling, och därvid uppburit avlöning av statsmedel;

att hon under åren 1916—1918 haft anställning såsom kassörska vid Drottningens centralkommitté, vars verksamhet och personal sedermera övertagits av arméns centrala beklädnadsverkstad;

att hon därefter alltsedan den 1 januari 1919 tjänstgjort såsom kassörska vid arméns centrala beklädnadsverkstad;

att hon beräknas komma att lämna sistnämnda anställning den 30 juni 1935;

samt att hon för närvarande åtnjuter en avlöning av 375 kronor i månaden eller 4,500 kronor för år.

Utskottet hemställer,

att Kungl. Maj:ts förevarande framställning må av riksdagen bifallas.

22:o.

Förra portvakten och städerskan Augusta Amalia Svensson. I punkten 12 av förevarande proposition nr 207 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att förra portvakten och städerskan hos marininstaben Augusta Amalia Svensson må, räknat från och med den 1 oktober 1934, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 540 kronor.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Svensson är född den 13 september 1864 och således 70 år gammal;

att hon varit anställd hos patent- och registreringsverket såsom portvakt i ämbetsverkets lokaler i statsverkets fastighet nr 7 vid Birger Jarlgatan i Stockholm under tiden från och med den 22 november 1906 till sommaren 1921, då ämbetsverket avflyttat från fastigheten;

att hon under tiden därefter intill utgången av september 1934 innehaft anställning såsom portvakt och städerska hos marininstaben, som jämte vissa andra myndigheter, tillhörande sjöförsvaret, haft sina lokaler förlagda till förenämnda fastighet efter patent- och registreringsverkets avflyttning från densamma;

att Svensson således utfört arbete för statens räkning under en tid av nära 28 år;

att hon på grund av omförmälda arbete åtnjutit fri bostad om ett rum med kokvrå jämte bränsle och lyse samt kontant ersättning, som under den tid, hon varit anställd i patent- och registreringsverkets tjänst, utgått i form av gratifikationer till belopp av högst 550 kronor för år samt under tiden för anställningen hos marininstaben utgjort omkring 1,240 kronor för år, varav 540 kronor arvode för portvaktsbestyret och omkring 700 kronor behållen inkomst av städningsarbetet;

att hon icke uppburit dyrtidstillägg å nämnda ersättningsbelopp;

samt att hon vid sidan av nyss angivna arbete, enligt uppgörelse i andra hand, dels under tiden för anställningen hos patent- och registreringsverket biträtt vid städning och rengöring av ämbetslokalerna, för vilket arbete hon enligt uppgift senast åtnjutit ersättning med omkring 720 kronor för år, dels ock under tiden därefter biträtt vid eldning av fastighetens värmeledning, varför hon haft en inkomst av i genomsnitt 340 kronor för år.

Utskottet får hemställa,

att Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning må av riksdagen bifallas.

23:o.

Musiksergeanten i reserven Carl Axel Erik Cederblad. I motion I:164 har herr *Svensson, Martin*, hemställt, »att riksdagen måtte besluta, att musiksergeanten C. A. E. Cederblad från och med den 1 januari 1935 erhåller ett årligt understöd av 600 kronor från allmänna indragningsstaten».

Av tillgängliga handlingar framgår,

att Cederblad är född den 27 mars 1884 och alltså 51 år gammal;

att han antagits till musikelev vid Göta trängbataljon den 1 mars 1900;

att han, som därjämte varit fast anställd vid Göta ingenjörkår och förutvarande Livgardet till häst, erhållit avsked ur krigstjänst för framtida väl den 4 mars 1916 efter en sammanlagd tjänstetid av 16 år 3 dagar, därav 11 år 11 månader 7 dagar från 20 års ålder;

att han — efter att i omkring fem års tid hava innehaft enskild civil anställning — den 25 november 1921 åter blivit stamanställd vid Liv-

gardet till häst, vilken anställning han till följd av 1925 års omorganisation av försvarsväsendet nödgats lämna den 31 december 1927 efter en tjänstetid av 6 år 1 månad 6 dagar;

att han efter avskedet antagits till musiksergeant i Livregementets till häst reserv;

samt att han är medellös och enligt egen uppgift för närvarande är anställd vid av statens arbetslöshetskommission anordnat vägbyggnadsarbete.

Hos Kungl. Maj:t har Cederblad gjort särskilda framställningar om pension, senast den 5 december 1932. Genom beslut den 17 mars 1933 fann *Kungl. Maj:t* Cederblads ifrågavarande ansökning icke föranleda någon Kungl. Maj:ts åtgärd.

I anledning av en vid 1933 års riksdag väckt motion (II: 218) har Cederblads pensionsfråga även varit föremål för riksdagens prövning. I motionen hemställdes, att Cederblad måtte tilldelas understöd från Vadstena krigsmanshuskassa, ehuru han icke uppfyllde för dylikt understöds erhallande föreskrivna villkor.

Beträffande den i ärendet då förebragta utredningen får utskottet — i den mån redogörelse härför icke lämnas i det följande — hänvisa till 1933 års bankoutskotts utlåtande nr 34 punkten 50.

För egen del anförde *bankoutskottet* i nämnda utlåtande, att av utredningen framginge, att Cederblad kunde åberopa en relativt lång tjänstetid såsom fast anställd vid olika truppförband samt att ömmande omständigheter onekligen i detta fall föreläge. Detta oaktat hade utskottet, med hänsyn till svårigheten att överblicka konsekvenserna av ett beslut om understöd åt Cederblad samt under beaktande av att förevarande pensionsfråga nyligen varit underställd Kungl. Maj:ts prövning utan att föranleda någon Kungl. Maj:ts åtgärd, ansett sig icke kunna tillstyrka bifall till den ifrågavarande motionen. Utskottet hade ej heller funnit sig böra i anledning av motionen föreslå pension åt Cederblad från allmänna indragningsstaten, varom statskontoret i avgivet utlåtande i ärendet hemställt. På grund av det anförda hemställde utskottet, att motionen II: 218 icke måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Vid ifrågavarande punkt i utskottets utlåtande var fogad en *reservation*, vari yrkades, att riksdagen i anledning av den väckta motionen måtte medgiva, att Cederblad finge från och med den 1 januari 1933 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära ett årligt understöd av 420 kronor.

Första kammaren biföll vad utskottet hemställt, varemot andra kammaren biföll den vid punkten fogade reservationen.

I anledning härav blev frågan föremål för gemensam omröstning, varvid riksdagen beslöt i enlighet med första kammarens mening.

Till stöd för det i *den nu föreliggande motionen* gjorda yrkandet har bland annat anförts, att de omständigheter som 1933 angåvos som sär-

skilt ömmande vore det i ännu högre grad nu, enär Cederblad till följd av förlust av tänderna ej kunde traktera blåsinstrument och således ej i enskild tjänst förskaffa sig någon inkomst såsom musiker. Vidare hade han under senaste år ej förmått fullgöra sin försörjningsplikt mot sin 12-åriga dotter.

Utskottet.

Såsom av den lämnade redogörelsen framgår, ställde sig bankoutskottet år 1933 avvisande till den då väckta frågan om pension eller understöd åt Cederblad. Då emellertid i förevarande fall särskilt ömmande och, som det vill synas, tämligen säregna förhållanden föreligga, har utskottet numera ansett sig böra ifrågasätta, huruvida ej åt Cederblad skäligen borde beviljas någon pension av statsmedel. Vid det förhållandet att Cederblad kan räkna en tjänstetid av omkring 22 år, därav något över 18 år från 20 års ålder, lärer enligt utskottets mening beviljandet av ett mindre årligt pensionsbelopp näppeligen kunna medföra några mera vittgående ekonomiska konsekvenser. Utskottet förordar, att pensionen bestämmas till 420 kronor för år eller samma belopp, som ifrågasattes vid ärendets föregående behandling hos riksdagen. Pensionen synes böra utgå från och med den 1 januari 1935.

På grund av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen, i anledning av förevarande motion I:164, må medgiva, att musiksergeanten i Livregementets till häst reserv Carl Axel Erik Cederblad må, räknat från och med den 1 januari 1935, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 420 kronor.

24:o.

Packmästaren vid arméns intendenturförråds i Stockholm förrådsavdelning Carl Fridolf Braun. I motion I:251 har herr *Västberg* hemställt, »att riksdagen måtte bevilja Carl Fridolf Braun en pension av 1,644 kronor pr år plus löpande dyrtidstillägg».

Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Braun är född den 18 november 1864 och alltså 70 år gammal;

att han, efter en tjänstetid vid arméns intendenturförråd i Stockholm av 48 år 10 månader, avgick från sin tjänst den 1 april 1934;

att hans avlöning, dyrtidstillägg inberäknat, under de senare åren av hans anställning uppgick till i medeltal omkring 4,000 kronor om året;

samt att han enligt beslut av 1933 års riksdag tilldelats en pension av 1,356 kronor för år.

Utskottet.

I den föreliggande motionen har föreslagits, att Brauns pension skulle höjas från 1,356 kronor till 1,644 kronor för år. Såsom stöd för detta yr-

kande har motionären framhållit, att enligt tjänstepensionsreglementet för arbetare den 30 juni 1934, vilket trätt i kraft den 1 januari 1935, pensionsunderlaget för yrkesutbildad arbetare utgör 1,644 kronor, varför motionären funnit det hårt, att Braun, som måst avgå några månader, innan detta beslut trätt i kraft, icke skulle komma i åtnjutande av denna högre pension. Utskottet får till en början framhålla, att enligt den utredning, som förelåg vid prövningen vid 1933 års riksdag av Brauns pensionsfråga, Braun icke var att betrakta såsom yrkesutbildad arbetare. För icke yrkesutbildad arbetare utgör pensionsunderlaget enligt arbetarpensionsreglementet 1,476 kronor eller allenast 120 kronor mer än det pensionsbelopp, som kommit Braun till del.

Vad själva sakfrågan beträffar torde det enligt utskottets mening icke kunna ifrågakomma att medgiva retroaktiv tillämpning av tjänstepensionsreglementet för arbetare å personal, som avgått med pension före ingången av år 1935. Utskottet får alltså avstyrka bifall till den ifrågasvarande motionen.

Utskottet hemställer,

att förevarande motion I:251 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

25:o.

Förre fortifikationsarbetsförmannen Johan Axel Johansson. I motion II:213 har herr *Brädefors* jämte fem av andra kammarens övriga ledamöter hemställt, »att riksdagen måtte bevilja förre fortifikationsförmannen Johan Axel Johansson pension till skäligt belopp».

Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Johansson är född den 16 februari 1873 och alltså 62 år gammal;

att han under olika perioder åren 1902—1920 tillhoppa 15 år 8 månader 26 dagar haft anställning vid fästnings- och kasernbyggnadsarbetena i Boden;

att han under vissa icke närmare angivna tider åren 1892—1901 och 1921—1925 haft arbete vid järnvägsbyggnader för statens räkning, därvid han emellertid, av handlingarna att döma, varit anställd hos enskild entreprenör;

samt att hans arbetsförmåga på grund av vissa sjukdomar är avsevärt nedeatt.

Frågan om pension åt Johansson har i anledning av väckta motioner varit föremål för prövning av såväl 1933 års som 1934 års riksdag.

I sitt vid 1933 års riksdag i ämnet avgivna utlåtande (nr 34, punkten 49) anförde *bankoutskottet*:

Enligt de för statens ordinarie befattningshavare inom olika förvaltningsområden gällande pensionsbestämmelserna krävdes för erhållande

av statspension, att befattningshavaren varit i statens tjänst intill uppnådd pensionsålder, där han ej på grund av sjukdom nödgats avgå dessförinnan. I överensstämmelse med denna för statens tjänstemannapensionering grundläggande princip hade ej heller pension pläгат beviljas icke-ordinarie anställningshavare, som ej kvarstått i tjänst till en ålder, som kunnat anses motsvara normal pensionsålder, eller, om han avgått dessförinnan, varit på grund av sjukdom förhindrad att vidare sköta sitt arbete. Att Johansson, som, enligt vad handlingarna i ärendet utvisade, redan år 1920 vid 47 års ålder slutat sitt arbete i statens tjänst, skulle tillerkännas pension kunde utskottet ej tillstyrka.

Riksdagen biföll, vad utskottet hemställt.

Bankoutskottet vid 1934 års riksdag framhöll i anledning av den vid denna riksdag väckta motionen om pension åt Johansson (utlåtande nr 42, punkten 23), att i ärendet icke tillkommit annan omständighet, sedan pensionsfrågan senast behandlades av riksdagen, än att Johansson under vissa icke närmare angivna tider åren 1921—1925 haft arbete vid järnvägsbyggnader för statens räkning och därvid varit anställd hos enskild entreprenör. På grund härav fann utskottet sig i likhet med i ärendet hörda myndigheter icke kunna tillstyrka bifall till motionen.

I enlighet med utskottets hemställan beslöt riksdagen, att motionen icke skulle föranleda någon riksdagens åtgärd.

Utskottet.

Då i den nu föreliggande motionen icke förebragts några nya omständigheter av betydelse för frågans bedömande, saknar utskottet anledning att frågå den ståndpunkt, utskottet år 1933 och år 1934 intagit i ärendet.

Utskottet hemställer alltså,

att förevarande motion II:213 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

26:o.

Förre fortifikationsarbetsförmannen Leo Vilhelm Sundström. I motion II:161 hemställer herr *Meyerhöffer*, »att riksdagen ville för sin del besluta, att förre fortifikationsarbetaren i Boden Leo Vilhelm Sundström måtte tillerkännas en årlig pension av kronor 792:—».

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Sundström är född den 15 maj 1873 och alltså 61 år gammal; samt att han under olika perioder åren 1900—1922 haft anställning vid fästnings- och kasernbyggnadsarbetena i Boden, under tiden den 1 augusti 1907—den 25 juli 1921 såsom förman.

I en till Kungl. Maj:t ställd, den 12 januari 1934 dagtecknad skrift anhöll Sundström om pension.

Arméförvaltningens civila departement anförde i häröver avgivet utlåtande, bland annat, att enär Sundström för omkring tolv år sedan vid endast 49 års ålder slutat sitt arbete i statens tjänst, finge departementet under åberopande av bankoutskottets utlåtande i liknande ärende (utl. 34 punkt 49 år 1933) hemställa, att ansökningen icke måtte föranleda någon Kungl. Maj:ts åtgärd.

Statskontoret anslöt sig till civila departementets hemställan.

Genom beslut den 9 mars 1934 fann *Kungl. Maj:t* ansökningen icke föranleda någon Kungl. Maj:ts åtgärd.

Av utredningen i ärendet framgår, att Sundström slutat sin anställning i statens tjänst redan år 1922 vid en levnadsålder av 49 år. Då Sundström alltså ej kvarstått i tjänst till en ålder, som kan anses motsvara normal pensionsålder, får utskottet — under åberopande jämväl av den ståndpunkt, utskottet förut i liknande fall intagit — avstyrka bifall till den ifrågavarande motionen.

Utskottet hemställer förty,

att förevarande motion II:161 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

27:o.

Förre daglönaren Folke Alfred Leonard Danielsson. I motion II:121 har herr *Holmgren* hemställt, »att riksdagen ville besluta, att f. d. timlönaren vid flottans varv i Karlskrona Folke Alfred Leonard Danielsson skall erhålla sådan förhöjning av nu utgående pension, att densamma uppgår till 980 kronor om året».

Av tillgängliga handlingar inhämtas,

att Danielsson är född den 20 juli 1883 och alltså 51 år gammal;

att han under tiden den 23 juli 1900—den 17 november 1905 samt från och med den 20 november 1905 till och med den 31 augusti 1931 innehåft anställning såsom daglönare vid Karlskrona örlogsvarv;

att han — som på grund av försvagat hälsotillstånd (höggradig neuros) var för framtiden oduglig till arbete i varvets tjänst och väl beträffande tjänstetid uppfyllde gällande bestämmelser för pensionering av daglönare m. fl., men icke uppnått stadgad levnadsålder för erhållande av pension — på framställning av Kungl. Maj:t i proposition nr 179 år 1931 av riksdagen förklarades berättigad att vid avgång från tjänsten komma i åtnjutande av pension utan hinder av att han ej uppnått därtill berättigande levnadsålder; samt

att de sammanlagda pensionsförmånerna för Danielsson utgöra 876 kronor för år, varå utgår författningsenligt dyrtidstillägg.

Utskottet.

Hos Kungl. Maj:t har Danielsson i en den 12 mars 1933 dagtecknad skrift anhållit om framläggande för riksdagen av förslag om förhöjd pension åt Danielsson, så att densamma komme att utgå i enlighet med de grunder, som vore angivna i kungörelsen den 15 januari 1926 (nr 10) angående förtidspension och avskedsersättning åt vissa övertaliga civila löntagare vid armén och marinen. Pensionen skulle vid bifall härtill komma att uppgå till 980 kronor för år, exklusive dyrtidstillägg.

Marinförvaltningen har i över ansökningen avgivet utlåtande framhållit, bland annat, att då Danielsson icke tillhörde den kategori av befattningshavare, som avsåges i förenämnda kungörelse, kunde ämbetsverket icke tillstyrka, att hans pensionsförmåner skulle beräknas i enlighet med i sagda kungörelse angivna grunder. Då i ansökningen icke anförts någon omständighet, som enligt marinförvaltningens mening kunde anses utgöra tillräcklig anledning att söka hos riksdagen utverka högre pension åt Danielsson, hemställde marinförvaltningen, att ifrågavarande ansökning icke måtte föranleda någon Kungl. Maj:ts åtgärd.

Genom beslut den 28 juli 1933 fann *Kungl. Maj:t* förevarande ansökning icke föranleda någon Kungl. Maj:ts åtgärd.

Utskottet.

Av den lämnade redogörelsen framgår, att riksdagen år 1931 på förslag av Kungl. Maj:t beviljat Danielsson pension såsom daglönare, ehuru han icke uppnått pensionsberättigande levnadsålder. Att riksdagen nu skulle, såsom i motionen föreslagits, besluta, att pensionsbeloppet åt Danielsson finge bestämmas enligt de i kungörelsen nr 10 år 1926 angivna grunderna för förtidspension åt viss övertalig personal vid försvarsväsendet, synes av skäl, som av marinförvaltningen i ärendet framhållits, icke kunna ifrågakomma. Ett dylikt medgivande skulle utan tvivel medföra icke önskvärda konsekvenser. Vid sådant förhållande får utskottet avstyrka bifall till den ifrågavarande motionen.

Utskottet hemställer alltså,

att förevarande motion II:121 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

28:o.

F. d. indelte furiren Per Gustaf Lundberg (*pension för s. k. ständigt tjänstgöring*). I motion I:18 har herr *Karlsson, Oscar Gottfrid*, hemställt, »att f. d. indelte furiren vid Kungl. Livgrenadjärregementet Per Gustaf Lundberg måtte från och med den 1 januari innevarande år från allmänna indragningsstaten beviljas en årlig pension så att densamma, jämte till honom från Vadstena krigsmanshuskassa utgående gratial, uppgår till 948 kronor».

Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Lundberg är född den 27 januari 1869 och alltså 66 år gammal;

att han varit anställd vid Göta artilleriregemente under tiden 1 november 1888—31 oktober 1890 ävensom såsom indelt soldat vid förutvarande Första livgrenadjärregementet och Livgrenadjärregementet under tiden 20 mars 1891—15 april 1929;

att han från och med den 7 augusti 1914 till och med den 31 december 1927 eller under 13 år 4 månader 25 dagar varit i ständig tjänstgöring såsom köksfurir och ställföreträdande köksföreståndare;

att han enligt läkarintyg på grund av reumatism i högra skulderleden och svåra clavusbildningar under fotsulorna är oförmögen att genom arbete försörja sig;

att de clavusbildningar, varav han lider, enligt utdrag ur regementets sjukrulla uppkommit under Lundbergs tjänstgöring i regementets kök åren 1914—1917;

att han enligt intyg av vederbörande kommunalnämndsordförande befinner sig i ekonomiska svårigheter;

samt att Lundberg dels åtnjuter underhåll från Vadstena krigsmanshuskassa, för närvarande uppgående till, inberäknat dyrtidstillägg, 280 kronor för år, dels ock uppbär ett årligt understöd från Konungens hospitalsfond å 60 kronor.

Till stöd för det i den föreliggande *motionen* gjorda yrkandet har, bland annat, anförts, att 1934 års riksdag i ett liknande fall (avseende indelte furiren vid Skaraborgs regemente K. M. Bäck) medgivit, att pension finge utgå till så stort belopp, att densamma, jämte underhåll från Vadstena krigsmanshuskassa, uppginge till 948 kronor för år.

Över motionen har utskottet i vederbörlig ordning inhämtat yttrande av statskontoret, som i ärendet hört arméförvaltningens civila departement.

Arméförvaltningens civila departement har härvid erinrat, att departementet på anmodan av Kungl. Maj:t den 5 december 1933 utlätit sig i frågan om generella bestämmelser för beredande av särskild pension åt indelt manskap, som varit inkallat till s. k. ständig tjänstgöring. Departementet hade genom de i ärendet verkställda utredningarna utrönt, att statens kostnader för en pensionering av all indelt personal, som varit inkallad till ständig tjänstgöring i över 14 år, skulle komma att belöpa sig till minst 45,000 kronor årligen. Därest pensioneringen begränsades att gälla endast sådan indelt personal, som varit inkallad till ständig tjänstgöring under minst 15 år och därvid utfört arbete, som eljest utfördes av civil personal i förmans- eller arbetarställning, skulle enligt civila departementets beräkningar inemot ett 15-tal indelta komma att uppfylla förutsättningarna för pension, och skulle de årliga kostnaderna för dessa pensioner belöpa sig till omkring 5,000 kronor. Enär en enligt sistnämnda grunder avpassad särskild pension utöver det vanliga soldatunderhållet

skulle komma att medföra jämförelsevis obetydlig kostnad för statsverket, förklarade sig departementet icke hava något att erinra mot ifrågavarande förslag.

Departementet erinrade vidare, att Kungl. Maj:t remitterat ärendet till statskontoret för yttrande. Innan detta ämbetsverk besvarat ifrågavande remiss och Kungl. Maj:t tagit ställning till angivna principfråga, hade emellertid 1934 års riksdag beslutit, såsom i den nu förevarande motionen I:18 framhållits, att bevilja särskild pension, utöver Vadstena-underhåll, åt f. d. furiren vid Skaraborgs regemente K. M. Bäck. Civila departementet har beträffande den nu väckta frågan om pension åt Lundberg anfört följande:

Det skulle måhända kunna synas, som om frågan om beredande åt Lundberg av särskild pension utöver det underhåll, som tillförsäkrats honom ur Vadstena krigsmanshuskassa, borde bedömas med utgående från riksdagens beslut angående Bäck.

Emellertid torde man icke kunna bortse därifrån, att, såsom förut nämnts, riksdagen ännu icke fattat ståndpunkt i principfrågan, om och i vad mån särskild pension borde tillkomma indelt manskap, som varit inbeordrat till s. k. ständig tjänstgöring. Det föreliggande fallet borde därför enligt civila departementets mening prövas oberoende av den utgång, frågan om pension åt Bäck erhållit i riksdagen.

På grund härav och då Lundberg icke under minst 15 år utfört arbete, som eljest utfördes av civil personal i förmans- eller arbetarställning — enligt vad som framginge av motionen hade Lundberg i 13 år 4 månader och 25 dagar utfört militär handräckningstjänst såsom köksfurir och ställföreträdande köksföreståndare — ansåge sig departementet icke kunna tillstyrka, att Lundberg bereddes särskild pension utöver det underhåll, han redan uppbure från Vadstena krigsmanshuskassa. I varje fall torde frågan om särskild pension åt Lundberg icke böra upptagas till prövning och slutligt avgörande, förrän riksdagen fattat ståndpunkt till själva principfrågan om och i vad mån särskild pension borde tillkomma indelt manskap med s. k. ständig tjänstgöring.

Statskontoret har erinrat, att ämbetsverket den 19 mars 1935 avgivit utlåtande till Kungl. Maj:t i den berörda principfrågan angående beredande av särskild pensionsförmån åt indelt manskap, som varit inkallat till ständig tjänstgöring, och därvid anfört, bland annat, följande:

Frågan om anvisande av pensioner åt indelt personal i de fall den varit inkallad till ständig tjänstgöring hade enligt statskontorets mening kommit i ett annat läge, sedan bestämmelser med stöd av 1934 års riksdags beslut utfärdats angående pensionering av arbetarpersonal i statens tjänst. Ämbetsverket hyste nämligen för sin del ingen tvekan om, att icke sådan indelt personal, som inkallats till ständig tjänstgöring och därvid utfört arbetsuppgifter, vilka eljest fullgjordes av civil personal i förmans- eller arbetarställning, vore att hänföra till sådana arbetare i statens tjänst, som jämlikt bestämmelserna i kungörelsen den 7 december 1934 (nr 585) kunde komma i åtnjutande av pension. Den beträffande de indelta tillämpade anställningsformen ävensom det sätt, varpå de avlönades, kunde enligt ämbetsverkets mening icke utgöra hinder för nämnda bestämmelsers tillämplighet. Fyllde den anställde de fordringar, som i

2 § av ovannämnda kungörelse uppställts i fråga om levnadsålder samt i fråga om anställningens art och omfattning, borde pension kunna beviljas enligt samma kungörelse.

Med hänsyn härtill och då statskontoret icke funnit tillräckliga skäl anförda för att staten skulle ikläda sig så väsentliga kostnader som en pensionering av indelta med viss längre tids militär tjänstgöring skulle medföra, måste statskontoret för sin del avstyrka, att den indelta personalen vid armén bereddes möjlighet till pension i annan ordning än hittills utfärdade bestämmelser medgäve.

Beträffande den i motionen I: 18 föreslagna pensionen åt Lundberg har statskontoret anført, att av de i ärendet lämnade upplysningarna framginge, att Lundberg såsom f. d. indelt åtnjöte understöd från Vadstena krigsmanshuskassa, att han under åren 1914—1928 varit inkallad till ständig tjänstgöring och att han därvid syntes hava fullgjort rent militär tjänst eller militär handräckningstjänst. Med den ståndpunkt statskontoret, på sätt av ämbetsverkets förenämnda utlåtande den 19 mars 1935 framginge, intagit till frågan om pension åt indelt personal med tjänstgöring av angiven art, och då Lundberg för övrigt redan den 1 januari 1928 lämnat den anställning, för vilken pension nu ifrågasattes, finge statskontoret avstyrka bifall till den i motionen gjorda framställningen.

Såsom av den lämnade redogörelsen framgår, är frågan om beredande av särskild pensionsförmån, utöver Vadstenaunderhåll, åt indelt manskap, som varit inkallat till s. k. ständig tjänstgöring, för närvarande föremål för Kungl. Maj:ts prövning. Av statskontorets yttrande framgår, att ämbetsverket ansett bestämmelserna i kungörelsen den 7 december 1934 (nr 585) angående pensionering av viss arbetarpersonal i statens tjänst vara tillämpliga å sådana indelta, som under kommendering till ständig tjänstgöring utfört arbetsuppgifter, som eljest fullgöras av civil personal i förmans- eller arbetarställning. Den berörda principfrågan synes vid angivna förhållande hava kommit i ett annat läge än tidigare. Utskottet finner ej skäl föreligga att i anledning av den nu väckta motionen om pension å förre furiren Lundberg göra något uttalande i denna fråga.

Vad åter angår förslaget om pension åt Lundberg, har utskottet vid det förhållandet, att Lundberg endast kan räkna något över 13 år i ständig tjänstgöring, under vilken han, enligt vad de i ärendet hörda ämbetsverken upplyst, förrättat rent militär eller militär handräckningstjänst, funnit sig icke kunna tillstyrka, att han skulle komma i åtnjutande av särskild pension utöver det underhåll, han uppbär från Vadstena krigsmanshuskassa. Utskottet får alltså avstyrka bifall till motionen I: 18.

På grund av vad sålunda anförts hemställer utskottet,

att förevarande motion I: 18 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Utskottet.

29:o.

Förre beväringssmannen Axel Svensson. I motion II:322 hemställer herr *Mattsson*, »att riksdagen måtte bevilja Axel Svensson från Västra Torsås ersättning för skada, som han ådragit sig under militärtjänstgöring utan hinder därav, att han icke inom föreskriven tid gjort framställning om dylik ersättning».

Av tillgängliga handlingar i ärendet inhämtas, att Svensson, som är född den 14 april 1885 och alltså 50 år gammal, vid fullgörande av värnpliktsjänstgöring vid Kronobergs regemente under övning den 17 juli 1906 ådrog sig ett högersidigt lindrigt ljumskbräck; att nämnda regementes krigsrätt efter verkställd undersökning angående skadans uppkomst i utlåtande den 31 juli 1906 fann utrett, att den Svensson övergångna bräckskadan för det dåvarande i ringa grad nedsatte hans förmåga att genom arbete förskaffa sig sin utkomst; att Svensson enligt för honom den 15 juni 1929 och den 7 februari 1930 utfärdade läkarintyg förklarats lida av högersidigt betydande inguinalbräck och begynnande vänstersidigt sådant, på grund varav han hade nedsatt arbetsförmåga; att han enligt egen uppgift endast med svårighet förmår utföra tyngre arbeten; samt att enligt intyg av vederbörande kommunalnämnsordförande Svenssons ekonomiska ställning är svag.

I en den 21 januari 1930 dagtecknad skrift anhöll Svensson hos Kungl. Maj:t om understöd på grund av ifrågavarande kroppsskada.

Riksförsäkringsanstalten meddelade i avgivet yttrande i ärendet, att jämlikt grunderna för beräkning av invaliditet enligt 1901 års olycksfallsersättningslag borde Svenssons bräckåkomma anses för honom hava medfört en för framtiden bestående nedsättning i arbetsförmågan med femton procent.

Arméförvaltningens civila departement och sjukvårdsstyrelse anförde i ärendet, bland annat, att när den årliga ersättningen enligt 1901 års lag vid bestående förlust av arbetsförmågan utgjorde 300 kronor skulle Svensson vid en nedsättning i arbetsförmågan med femton procent hava kunnat bli berättigad uppbära en årlig ersättning av 45 kronor; och hemställde departementet och sjukvårdsstyrelsen, att Svensson på grund av den honom år 1906 övergångna kroppsskadan måtte från och med den 1 februari 1930 tillerkännas ett årligt understöd å nämnda belopp.

Statskontoret anförde i avgivet utlåtande den 2 juli 1930, bland annat, följande.

Enär 24 år förflutit från det skadan inträffade samt skadan vid sistnämnda tidpunkt syntes hava varit av så lindrig beskaffenhet, att någon ersättning icke skulle hava förekommit, om fråga därom då blivit väckt, syntes den omständigheten, att bräcket efter hand utvecklats sig därhän, att Svenssons arbetsförmåga vore till följd härav i någon mån nedsatt, så mycket mindre böra föranleda till beviljande av ersättning åt honom,

som någon utredning rörande sammanhanget mellan den ursprungliga skadan och den sedermera inträdda nedsättningen av arbetsförmågan icke förebragts. Med hänsyn till konsekvenserna förefölle det statskontoret betänkligt att under föreliggande omständigheter bevilja någon ersättning; och funne sig ämbetsverket fördenskull förhindrat att tillstyrka bifall till ansökningen.

Genom beslut den 1 augusti 1930 fann *Kungl. Maj:t* den av Svensson gjorda ansökningen icke föranleda någon Kungl. Maj:ts åtgärd.

Av utredningen framgår, att den Svensson för snart 29 år sedan övergångna kroppsskadan varit av så lindrig beskaffenhet, att någon ersättning i anledning av densamma icke skulle hava förekommit, om anspråk därom vid nämnda tidpunkt blivit framställt. I likhet med statskontoret finner utskottet det betänkligt att under föreliggande förhållanden bevilja Svensson ersättning av statsmedel. På grund härav får utskottet avstyrka bifall till den förevarande motionen.

Utskottet.

Utskottet hemställer förty,

att ifrågavarande motion II:322 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

30:o.

Förre volontären Oskar Albert Johansson. I motion II:433 hemställer herr *Petersson* i Lerbäcksbym, »att riksdagen måtte tillerkänna förre volontären Oskar Albert Johansson från Sexdrega ytterligare understöd med sådant belopp, att han kommer i åtnjutande av samma ersättning, som om 1927 års militärsättningsförordning varit å honom tillämplig».

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Johansson, som är född den 22 januari 1896 och alltså 39 år gammal, innehaft fast anställning vid Svea livgarde under tiden 1 november 1914—26 augusti 1916; att han under nämnda tjänstgöring ådragit sig lungtuberkulos; att han i följd därav enligt särskilda av riksförsäkringsanstalten meddelade beslut alltsedan den 27 augusti 1916 uppburit livränta (sjukpenning) från anstalten jämlikt 1909 års militärsättningsförordning; att den Johansson tillerkända livräntan jämlikt anstaltens beslut den 18 mars 1933 för tiden 1 april—30 september 1933 fastställts till ett årligt belopp av 150 kronor, motsvarande en beräknad nedsättning i Johanssons arbetsförmåga med en tredjedel, jämte 100 procent förhöjning å sagda belopp; att Johansson hos anstalten anhållit om förhöjning av livräntan; samt att anstalten den 27 juli 1933 förklarar, att anstalten efter förnyad prövning och utredning i ärendet icke funnit skäl till ändring av sitt berörda beslut den 18 mars samma år.

Hos Kungl. Maj:t har Johansson gjort särskilda framställningar om förhöjning av det honom författningsenligt tillerkända livräntebeloppet.

Sålunda anhöll Johansson i en den 18 februari 1928 dagtecknad skrift, att bestämmelserna i 1927 års militärsättningsförordning måtte retroaktivt tillämpas på honom. *Riksförsäkringsanstalten*, som avgav yttrande i ärendet, hemställde, med hänsyn till de vittgående konsekvenser, som ett bifall till ansökningen skulle komma att medföra, att densamma icke måtte föranleda någon Kungl. Maj:ts åtgärd. Genom beslut den 16 mars 1928 lämnade *Kungl. Maj:t* Johanssons framställning utan bifall.

Sedermera hemställde Johansson i en den 29 juli 1933 dagtecknad skrift att få komma i åtnjutande av viss förhöjning av förenämnda livränta. *Riksförsäkringsanstalten*, som ånyo yttrade sig i ärendet, anförde, bland annat, följande.

I anledning av Johanssons framställning hos Kungl. Maj:t och i samband med prövning av frågan om ytterligare ersättning åt Johansson efter den 30 september 1933 hade riksförsäkringsanstalten från sanatorieläkaren E. Törnell å Västeråsens sanatorium inhämtat yttrande beträffande den sannolika graden av nedsättning i Johanssons arbetsförmåga efter den 31 mars 1933. I ett den 10 oktober 1933 dagtecknat utlåtande hade Törnell uttalat, att enligt hans uppfattning den av anstalten beräknade nedsättningen av Johanssons arbetsförmåga varit skälig och att vid undersökning den 25 september 1933 någon nämnvärd förändring av arbetsförmågan icke inträffat.

Genom beslut den 17 oktober 1933 hade riksförsäkringsanstalten där- efter tillerkänt Johansson livränta för tiden den 1 oktober 1933—den 30 september 1934, varvid alltjämt nedsättning i Johanssons arbetsförmåga ansetts föreligga med en tredjedel.

Genom beslut den 16 februari 1934 fann *Kungl. Maj:t* ansökningen icke föranleda någon Kungl. Maj:ts åtgärd.

Vidare har *Kungl. Maj:t* genom beslut den 21 september 1934 lämnat en hos Kungl. Maj:t gjord framställning om gratifikation åt Johansson utan bifall.

Till stöd för den nu föreliggande *motionen* har anförts, bland annat, följande:

»Det måste anses obestridligt, att den, som lider av lungtuberkulos i sådant stadium, att hans arbetsförmåga är nedsatt med en tredjedel, har betydande svårigheter att finna lämplig utkomst. En sådan är praktiskt taget hänvisad till att försörja sig med hjälp av den livränta, som är honom tillerkänd. Det är emellertid omöjligt att försörja sig med hjälp av de ersättningsbelopp, som utgå enligt 1909 års militärsättningsförordning. Riksdagen har ju också erkänt detta genom att i 1927 års militärsättningsförordning väsentligt höja de ersättningsbelopp, som skola utgå till sådana, som under militärtjänstgöring ådragit sig sjukdom. Det synes finnas skäl att i särskilt ömmande fall också höja de enligt den äldre förordningen utgående ersättningarna.

Jag tillåter mig också åberopa, att riksdagen i vissa fall på framställningar av Kungl. Maj:t och i anledning av väckta motioner beviljat un-

derstöd åt personer, som skadats under militärtjänstgöring och i anledning därav tillerkänts ersättning jämlikt någon av ovannämnda förordningar. Förhöjt understöd har sålunda utgått till personer, som genom olycksfall fått ögonen skadade och synförmågan nedsatt. Det synes icke böra vara någon principiell skillnad, när det gäller sjukdom, som ådragits under militärtjänstgöring.»

Utskottet får erinra, att någon retroaktiv tillämpning av de i 1927 års militärsättningsförordning fastställda ersättningsbeloppen, med hänsyn till de vittomfattande konsekvenser, som därav skulle föranledas, hittills icke medgivits av riksdagen. Däremot har riksdagen i några enstaka fall medgivit dispens från den i 1909 års militärsättningsförordning meddelade bestämmelsen, att jämkning i slutligt fastställt ersättningsbelopp skall väckas inom två år från beslutets dag. Under punkten 8 av detta utlåtande har utskottet även tillstyrkt en sådan dispens från samma preskriptionsbestämmelse.

Utskottet.

Utskottet veterligt, har riksdagen däremot endast i två fall, det ena år 1930 och det andra år 1934, beviljat särskilt understöd utöver livränta från riks försäkringsanstalten enligt militärsättningsförordningen. Såsom framgår av det följande förelägo emellertid i dessa fall alldeles särskilt ömmande omständigheter. I det första fallet hade vederbörande — Erik Vilhelm Nilsson — under värnpliktstjänstgöring träffats av ett skott i huvudet och därigenom för framtiden blivit oduglig till allt arbete. Det andra fallet gällde en volontär Carl Gustaf Vestlund, som likaledes på grund av skottskada under militärtjänstgöring fått sin arbetsförmåga nedsatt med 80 procent. Med avseende å nu förevarande fall framgår av utredningen, att Johanssons nedsättning i arbetsförmågan beräknats till allenast en tredjedel. Härtill kommer, att frågan om förhöjd ersättning åt Johansson vid två särskilda tillfällen prövats av Kungl. Maj:t utan att föranleda till någon Kungl. Maj:ts åtgärd. Med hänsyn till det nu anförda och då enligt utskottets mening vittgående konsekvenser skulle uppkomma, därest riksdagen i detta fall skulle i ena eller andra formen medgiva en förhöjning av den författningsenligt utgående livräntan, finner utskottet sig böra avstyrka bifall till motionen.

Aberopande det anförda hemställer utskottet,

att förevarande motion II:433 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

31:o.

Förre volontären Nils Erik Gustaf Grahn. I motion II:217 hemställer herr *Lindberg* i Umeå, »att riksdagen måtte bevilja f. d. volontären Nils Erik Gustaf Grahn skälig ersättning på grund av sjukdom, som yppats under militärtjänstgöring».

Av tillgängliga handlingar i ärendet inhämtas, att Grahn, som är född den 23 maj 1913, antogs såsom volontär vid Västerbottens regemente den 1 november 1932; att han den 18 augusti 1933 på egen ansökan beviljades avsked från nämnda anställning från och med den 1 november 1933 »för framtida väl»; att, enligt vad vederbörande plutonchef vid regementet uppgivit, Grahn under sin anställning visade sig svag och föga motståndskraftig vid ansträngningar ävensom ett tiotal gånger av olika anledningar sjukänmäldes utan att bliva sjukskriven samt vid tre tillfällen sjukskrevs för gulsot, tandextraktion och olycksfall i tjänsten; att Grahn i slutet av augusti 1933 ådrog sig snuva, ont i halsen och hosta; att han likväl fullgjorde tjänstgöring i vanlig ordning; att han under fälttjänstövningar den 8 och den 9 september 1933 utsattes för stora ansträngningar; att han därefter klagade över matthet och ökad törst; att han vid sjukanmälan den 24 i sistnämnda månad befanns lida av sockersjuka; att han i anledning därav intogs för vård å centrallasarettets i Umeå medicinska avdelning under tiden 25 september—30 oktober 1933; samt att han enligt egen uppgift från och med den 1 till och med den 27 augusti 1934 ånyo vårdats därstädes för berörda sjukdom.

I en den 3 november 1933 dagtecknad skrift anhöll Grahn hos riksförsäkringsanstalten om ersättning i anledning av förenämnda sjukdom. Vid ansökningen fanns fogat ett av regementsläkaren vid Västerbottens regemente P. G. Lundgren avgivet yttrande av innehåll, bland annat, att man icke kunde utesluta, att den katarrala infektion, vilken Grahn ådragit sig i september 1933, kunde hava bidragit till uppkomsten av den sockersjuka, varav han lede.

Riksförsäkringsanstalten infortrade utlåtande i ärendet av sin läkare, överläkaren A. G. Gullbring, vilken den 12 december 1933 anförde: »Anser ej att den i augusti ådragna infektionen, som uppenbarligen var synnerligen lindrig, då Grahn gick i full tjänst, kan tillmätas betydelse av orsaksmoment. Avstyrkes.» Vidare inhämtade riksförsäkringsanstalten yttrande av *medicinalstyrelsen*. I ett den 11 april 1934 avgivet utlåtande anförde styrelsen — som i ärendet hört medlemmen av sitt vetenskapliga råd docenten O. Lindbom — att skälig anledning funnes att antaga, att Grahns sjukdom föranletts av annan orsak än militärtjänstgöringen och att denna icke väsentligen bidragit därtill. I vad *medicinalstyrelsen* sålunda anfört instämde överläkaren Gullbring den 14 april 1934.

Under åberopande av de i *medicinalstyrelsens* nyssnämnda utlåtande anförda skälen förklarade *riksförsäkringsanstalten* genom beslut den 17 april 1934, att någon ersättning jämlikt bestämmelserna i 1927 års militärsättningsförordning icke kunde tillerkännas Grahn i anledning av dennes sjukdom.

Häröver anförde Grahn besvär hos *försäkringsrådet*. Genom utslag den 25 maj 1934 fann försäkringsrådet ej skäl göra ändring i överklagade beslutet.

Hos Kungl. Maj:t har härefter Grahn vid två särskilda tillfällen anhållit att av nåd få sig tillerkänd ersättning för ifrågavarande sjukdom. Vid ansökningshandlingarna var fogat ett av lasarettsläkaren vid centrallasarettets i Umeå medicinska avdelning S. Ekvall den 29 juni 1934 dagtecknat intyg, vari, bland annat, uttalades, att tidpunkten för uppkomsten av Grahns sjukdom (sockersjuka) ej med säkerhet kunde bestämmas, att det väl kunde antagas, att de manifesta symptomen av sjukdomen uppkommit efter en av Grahn uppgiven förkylningssjukdom i början av september 1933, samt att i så fall den militära tjänstgöringen varit orsak till hans sjukliga tillstånd under vistelsen vid Umeå lasarett.

Kungl. Maj:t har, efter riks försäkringsanstaltens hörande, genom särskilda beslut den 14 september 1934 och den 9 januari 1935 funnit Grahns ansökningar icke föranleda någon Kungl. Maj:ts åtgärd.

Av den lämnade redogörelsen framgår, att såväl medicinalstyrelsen som riks försäkringsanstalten ansett skälig anledning finnas att antaga, att Grahns sjukdom föranletts av annan orsak än militärtjänstgöringen och att denna icke väsentligen bidragit till hans sjukdom. Vid sådant förhållande och då frågan om ersättning till Grahn i anledning av sjukdomen två gånger varit föremål för Kungl. Maj:ts prövning utan att föranleda till någon Kungl. Maj:ts åtgärd, har utskottet funnit sig icke kunna tillstyrka bifall till den förevarande motionen.

Utskottet.

Utskottet hemställer förty,

att ifrågavarande motion II: 217 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

32:o.

Sven Rickard Bengtsson. I motion II: 118 hemställer herr *Pettersson* i Dahl jämte två av andra kammarens övriga ledamöter, »att riksdagen måtte besluta utanordna 878 kronor 78 öre till ovannämnde S. R. Bengtsson».

Av tillgängliga handlingar i ärendet inhämtas, att under skolskjutning vid Hallands regemente den 12 augusti 1931 värnpliktige K. G. Lindén genom oförsiktigt avlossande av ett skarpt skott skadade värnpliktige S. R. Bengtsson i högra underbenet; att nämnda regementes krigsrätt genom utslag den 3 maj 1932 förpliktade Lindén att i skadestånd till Bengtsson utgiva tillhoppa 954 kronor 83 öre, eller för läkarintyg 20 kronor, för sveda och värk 500 kronor samt för förlorad arbetsinkomst dels under tiden 6 oktober 1931—23 februari 1932 296 kronor 83 öre, dels ock under tiden 24 februari—3 maj 1932 138 kronor; att krigshovrätten, varest Lindén anförde besvär, genom utslag den 29 juni 1932, vilket vunnit laga kraft, icke fann skäl att göra ändring i krigsrättens

förenämnda utslag; att Lindén vid företagen undersökning befanns sakna utmättningsbara tillgångar till gäldande av det Bengtsson tillerkända skadeståndsbeloppet; att Bengtsson alltsedan den 24 februari 1932 uppbär livränta från riksförsäkringsanstalten, vilken livränta för tiden 24 augusti 1934—23 augusti 1935 utgår med 235 kronor 20 öre, motsvarande en beräknad nedsättning av Bengtssons arbetsförmåga med tjuogu procent; samt att nämnda livränta under tiden 24 februari—3 maj 1932 uppgått till 76 kronor 21 öre.

Hos Kungl. Maj:t har Bengtsson, under åberopande av att Lindén befunnits sakna tillgångar till gäldande av omförmälda skadestånd, anhållit, att skadeståndsbeloppet måtte till Bengtsson utanordnas av statsmedel.

Arméförvaltningens civila departement har i avgivet utlåtande — under hänvisning till Kungl. Maj:ts dom den 25 oktober 1929 i liknande ärende — framhållit, att någon förpliktelse för kronan att gottgöra Bengtsson på sätt av honom ifrågasatts icke syntes förefinnas.

Genom beslut den 13 juli 1934 fann *Kungl. Maj:t* den av Bengtsson gjorda ansökningen icke föranleda någon Kungl. Maj:ts åtgärd.

Utskottet.

Av den lämnade redogörelsen framgår, att den Bengtsson övergångna kroppsskadan uppkommit till följd av oförsiktigt åtgörande från en värnpliktigs sida. Såsom arméförvaltningens civila departement framhållit, torde någon förpliktelse för kronan att utgiva skadestånd icke förefinnas. Då emellertid den skadeståndsskyldige K. G. Lindén icke förmått gälda det honom ådömda skadeståndet, synas enligt utskottets mening billighets-skäl tala för att staten i förevarande fall träder hjälpande emellan.

I motionen har yrkats, att av statsmedel måtte bestridas det Bengtsson tillerkända skadeståndsbeloppet, minskat med vad han från riksförsäkringsanstalten uppburit i livränta under tiden den 24 februari—den 3 maj 1932. Detta belopp har, såsom ovan angivits, uppgått till 76 kronor 21 öre, varför det återstående skadeståndsbeloppet skulle efter verkställd reduktion utgöra 878 kronor 62 öre. Utskottet får tillstyrka, att till Bengtsson må från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. utgivas ifrågavarande belopp.

Såsom villkor härför torde böra föreskrivas, att Bengtsson med förmånsrätt å kronan intill ovannämnda belopp av 878 kronor 62 öre överlåter sin fordran å Lindén enligt krigshovrättens förenämnda utslag den 29 juni 1932.

På grund av det anförda får utskottet hemställa,

att riksdagen, i anledning av förevarande motion II: 118, må medgiva, att till Sven Rickard Bengtsson må under ovan angivna villkor från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. utbetalas ett belopp för en gång av 878 kronor 62 öre.

33:o.

Harry Carl Bernhard Carlzén. I motion II: 434 hemställer herr *Andersson* i Tungelsta, »att riksdagen må medgiva, att Harry Carl Bernhard Carlzén må utöver honom från riksförsäkringsanstalten tillerkänd livränta från och med den 1 januari 1935 under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära ett årligt understöd av 200 kronor, utan rätt att därå åtnjuta dyrtidstillägg».

Av tillgängliga handlingar i ärendet inhämtas, att Carlzén är född den 18 juni 1902, att han inryckte till värnpliktstjänstgöring vid Södermanlands regemente den 15 november 1922, att värnpliktige G. D. Hammar under skolskjutning den 23 februari 1923 genom oförsiktigt avlossande av ett skarpt skott skadat Carlzén med påföljd, att dennes vänstra fot måst amputeras, att riksförsäkringsanstalten jämlikt förordningen den 18 juni 1909 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, från och med den 15 juli 1923 tillerkänt Carlzén en årlig livränta av 450 kronor för år, motsvarande en beräknad nedsättning av Carlzéns arbetsförmåga med femtio procent, att Hammar genom vederbörande krigsrätts utslag den 31 januari 1924, vilket vunnit laga kraft, förpliktats att till Carlzén utgiva ett årligt belopp av 200 kronor; att Hammar icke till någon del förmått fullgöra den honom sålunda ålagda ersättningskyldigheten; samt att Carlzén är medellös.

Hos Kungl. Maj:t har Carlzén anhållit, bland annat, att få sig tillerkänd ersättning — förutom för havda kostnader i och för anskaffande av vissa i anledning av det honom övergångna olycksfallet nödiga särskilda hjälpmedel — med belopp motsvarande vad Hammar genom ovan nämnda domstolsutslag förpliktats till Carlzén utgiva eller 200 kronor årligen.

Under framhållande, att den hos Hammar ådagalagda betalningsoförmågan icke för kronan grundade något betalningsansvar, hemställde *arméförvaltningens civila departement* i avgivet utlåtande i ärendet, att Carlzéns ansökning icke måtte vinna Kungl. Maj:ts bifall.

Genom beslut den 10 augusti 1934 medgav *Kungl. Maj:t*, med bifall till ansökningen, i vad densamma avsåg ersättning för havda kostnader för anskaffande av hjälpmedel i anledning av olycksfallet, att till Carlzén finge utbetalas ett belopp av 500 kronor, men fann ansökningen i övrigt icke föranleda någon Kungl. Maj:ts åtgärd.

Någon skyldighet torde icke förefinnas för kronan att utgiva ersättning till Carlzén utöver den livränta, han författningsenligt erhåller från riksförsäkringsanstalten. Då det emellertid visats, att Carlzén icke kunnat av den till olyckan vållande G. D. Hammar utfå det skade-

Utskottet.

ståndsbelopp, vartill Carlzén enligt lagakraftvunnet domstolsutslag är berättigad samt den Carlzén tillfogade skadan — vänstra fotens amputation — är av allvarlig art, har det syntts utskottet billigt, att staten i föreliggande fall träder hjälpande emellan. Utskottet har därför funnit sig böra biträda det i den förevarande motionen framställda förslaget om ett årligt understöd åt Carlzén av 200 kronor, att från och med ingången av år 1935 utgå från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. Å understödsbeloppet torde icke böra åtnjutas dyrtidstillägg.

För åtnjutande av understödet synes böra föreskrivas, att Carlzén med förmånsrätt å kronan intill av staten utbetalda understödsbelopp överläter sin fordran å Hammar enligt krigsrättens ovannämnda utslag den 31 januari 1924.

Aberopande det anförda får utskottet hemställa,

att riksdagen, i anledning av förevarande motion II: 434, må medgiva, att Carl Bernhard Carlzén må, räknat från och med den 1 januari 1935, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. under ovan angivna villkor uppbära ett årligt understöd av 200 kronor, dock utan rätt att därå åtnjuta dyrtidstillägg.

III. Socialdepartementet.

34:o.

Förmanen vid skyddshemmet åkerbrukskolonien Hall Axel Herman Widlund. I en den 1 februari 1935 dagtecknad proposition nr 70 har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att förmanen vid skyddshemmet åkerbrukskolonien Hall Axel Herman Widlund må från och med månaden näst efter den, varunder han avgår från sin anställning vid skyddshemmet, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 1,476 kronor.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Widlund är född den 22 juli 1873 och således 61 år gammal;

att han sedan den 20 juni 1900 eller under mer än 34 år innehaft oavbruten anställning såsom skräddarförman vid skyddshemmet;

att han beräknas komma att lämna anställningen vid skyddshemmet med utgången av juni 1935;

samt att hans avlöning under åren 1929—1933 utgjort 2,688 kronor för år jämte dyrtidstillägg.

Med biträdande av Kungl. Maj:ts förevarande förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition.

35:o.

T. f. landsfogden Anton Johan Arvid Jacobson. I en den 8 mars 1935 dagtecknad proposition nr 207 har Kungl. Maj:ts, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, i punkten 13 föreslagit riksdagen medgiva, att t. f. landsfogden i Hallands län Anton Johan Arvid Jacobson må från och med månaden näst efter den, varunder han frånträder förordnandet såsom landsfogde, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 3,120 kronor.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Jacobson är född den 5 december 1881 och således 53 år gammal;

att han efter år 1905 avlagd examen till rikets rättegångsverk tjänstgjort vid polisväsendet under tiden 26 april 1906—30 juni 1914;

att han under tiden 28 januari 1918—3 mars 1919 tjänstgjort å landskontoret i Kronobergs län;

att han under tiden 31 mars 1919—9 september 1924 tjänstgjort såsom rättsbildat biträde i olika domsagor, därav såsom förste notarie från och med den 1 juli 1920;

att han varit av länsstyrelsen i Hallands län förordnad att från och med den 10 september 1924 intill utgången av samma år uppehålla befattningen såsom landsfogde i länet;

att han, jämlikt Kungl. Maj:ts den 19 december 1924 meddelade förordnande att tillsvidare vara landsfogde i Hallands län, jämväl för tiden därefter uppehållit och alltjämt innehar förordnande å nämnda befattning samt därunder åtnjutit — med avdrag av ett belopp, motsvarande ordinarie innehavare av landsfogdebefattning åvilande avgift för egen pensionering — i stat för befattningen upptagen lön ävensom tjänstgöringspenningar samt, från och med den 1 juli 1926, jämväl tillfällig löneförbättring;

att han alltsedan den 9 februari 1934 varit tjänstledig på grund av sjukdom och jämlikt Kungl. Maj:ts beslut den 31 december 1934 för närvarande åtnjuter dylik ledighet intill utgången av juni 1935;

att Jacobson under den tid av omkring 17 år, varunder han alltså varit

anställd i statens tjänst, icke varit tjänstledig av anledning, som enligt 1907 års civila pensionslag medför avbrott i tjänstårsberäkning, i annan mån än att han under en tid av två månader varit suspenderad från tjänsten enligt av Göta hovrätt meddelat utslag;

att, därest Jacobson varit ordinarie innehavare av landsfogdetjänsten, för honom skulle hava gällt ett pensionsunderlag av lägst 3,400 kronor och högst 4,900 kronor;

samt att Jacobson, vilken senast sedan den 29 augusti 1934 vårdats å psykiatriska kliniken i Lund, enligt ett av professorn H. Sjöbring den 29 januari 1935 utfärdat läkarintyg på grund av sjukdom (organisk hjärnsjukdom) är för framtiden oförmögen till tjänstgöring.

Länsstyrelsen i Hallands län har hemställt om utverkande åt Jacobson av sjukpension med 75 procent av för landsfogdetjänst gällande högsta pensionsunderlag, 4,900 kronor, med tillägg av pensionsförhöjning enligt kungörelsen den 18 juni 1925 (nr 280).

Statskontoret har anfört, bland annat, att Jacobson, som ej tillhörde sådan personalgrupp, å vilken civila tjänstepensionsreglementet från och med den 1 juli 1935 bleve tillämpligt, icke vore innehavare av ordinarie tjänst och således icke heller kunde bliva berättigad till pension jämlikt 1907 års civila pensionslag. Emellertid syntes billighetsskäl tala för att Jacobson, i överensstämmelse med vad som medgivits i åtskilliga likartade, tidigare fall, erhöle någon pension av statsmedel, när han på grund av sjukdom nödgades lämna sin statsanställning. Vid beräkning av storleken av berörda pension syntes såsom utgångspunkt böra tjäna det pensionsunderlag, som gällde för ordinarie landsfogde, vilken ännu icke kommit i åtnjutande av något ålderstillägg, eller 3,400 kronor. I likhet med länsstyrelsen ansåge statskontoret, att i förevarande fall såsom grund för den fortsatta beräkningen borde tagas 75 procent av pensionsunderlaget, eller sålunda 2,550 kronor. Om därefter omvandling skedde till så kallad ny pension, framkomme ett belopp av 3,468 kronor. Sistnämnda belopp syntes böra reduceras med 10 procent med hänsyn därtill att pensionsavgifter icke blivit erlagda, varvid efter avrundning erhöles ett pensionsbelopp av 3,120 kronor.

Departementschefen har i fråga om pensionsbeloppet anslutit sig till statskontorets förslag.

Utskottet. Såsom av den lämnade redogörelsen inhämtas, är Jacobson icke berättigad till pension enligt 1907 års civila pensionslag. Icke heller bestämmelserna i det nya civila tjänstepensionsreglementet, som träder i kraft den 1 juli 1935, komma att bliva tillämpliga å honom. Kungl. Maj:ts föreliggande förslag innebär, att Jacobson skulle tilldelas sjukpension med 75 procent av lägsta pensionsunderlaget för ordinarie landsfogde,

dock något reducerat med hänsyn till att pensionsavgifter icke erlagts. Den föreslagna pensionen skulle utgöra 3,120 kronor för år.

Utskottet har för sin del icke funnit tillräckliga skäl föreligga för beredande av sjukpension åt Jacobson. Frånsett att Jacobsons tjänstgöring icke varit fri från anmärkning, torde, enligt vad utskottet har sig bekant, den sjukdom, på grund av vilken Jacobson jämlikt läkarintyg för framtiden förklarats oförmögen till tjänstgöring, kunna anses vara i väsentlig mån självförfallad. Utskottet kan följaktligen icke biträda Kungl. Maj:ts ifrågavarande förslag.

Aberopande det anförda får utskottet alltså hemställa,

att Kungl. Maj:ts förevarande framställning icke må av riksdagen bifallas.

36:o.

Förre sjukskötaren Per Svensson Grahn. I punkten 14 av förevarande proposition föreslår Kungl. Maj:t riksdagen medgiva, att förre sjukskötaren vid Lunds asyl Per Svensson Grahn må, räknat från och med den 1 februari 1934, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära ett årligt understöd av 348 kronor, dock utan rätt att därå åtnjuta dyrtidstillägg.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Grahn är född den 10 december 1880 och således 54 år gammal;

att han från och med den 13 oktober 1903 till och med den 30 september 1904 varit anställd vid Lunds asyl (numera S:t Lars sjukhus i Lund), till och med den 30 april 1904 såsom eldare och under tiden därefter såsom sjukskötare;

att han under tjänstgöring den 15 maj 1904 blivit av en patient riven å insidan av högra handen, vilket haft till följd för all framtid kvarstående skada å handen;

att han måst lämna sin anställning vid asylen på grund av nämnda skada;

samt att Grahn, som under senare år försörjt sig genom utbudande hos enskilda personer av varor för annans räkning, numera är arbetslös och saknar medel till sitt uppehälle.

Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts ifrågavarande förslag, hemställer,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts förevarande framställning.

37:o.

Gårdskarlen Fredrik Karlsson. Under punkten 15 av samma proposition nr 207 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att gårdskarlen vid länsresidenset i Växjö Fredrik Karlsson må från och med månaden näst efter den, varunder han lämnar sin anställning, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 300 kronor.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Karlsson är född den 25 september 1863 och alltså 71 år gammal;

att Karlsson enligt mellan länsstyrelsen i Kronobergs län och honom upprättat kontrakt från och med den 1 oktober 1918 varit av länsstyrelsen anställd såsom gårdskarl för ombesörjande av renhållningen av länsresidensets gård och gator;

att han dessutom vid länsresidenset för statens räkning utfört vissa andra med gårdskarlssysslan sammanhängande arbeten såsom sågning och huggning samt uppbärning av ved ävensom biträtt vid skötseln av residensets trädgård m. m.;

att ersättningen åt Karlsson under den tid av över 16 år, varunder han sålunda innehaft förenämnda anställning, utgjort i medeltal omkring 880 kronor för år, därav under de senaste fem åren i medeltal omkring 735 kronor för år;

samt att Karlsson är medellös.

Utskottet, som icke velat motsätta sig bifall till vad Kungl. Maj:t föreslagit, får hemställa,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

38:o.

Förre förmannen vid statens tvångsarbetsanstalt å Svartsjö Gustaf Vilhelm Leth. I motion II: 325 hemställer herr *Ahl* »att riksdagen ville besluta, att den till förre förmannen vid statens tvångsarbetsanstalt å Svartsjö, Gustav Læth, utgående pensionen å 1,716 kronor per år måtte från och med den 1 januari 1935 höjas med 204 kronor per år, eller till det förste förman bestämda pensionsbeloppet 1,920 kronor.»

Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Leth är född den 18 juni 1869 och alltså 65 år gammal;

att han, efter att från och med den 1 oktober 1887 varit stamanställd vid Livregementet till fot, den 26 maj 1891 anställdes vid statens tvångsarbetsanstalt å Svartsjö;

att han den 1 oktober 1898 konstituerades till ordinarie vaktkonstapel;
att han befordrades till förman den 1 januari 1921;
att han under tiden 1 februari 1928—15 mars 1934 uppehållit förordnande såsom förste förman;
att han vid uppnådd pensionsålder avgick från sin förmansbefattning den 18 juni 1934;
samt att han i egenskap av f. d. förman uppbär i årlig pension ett belopp av 1,716 kronor, exklusive dyrtidstillägg.

Till stöd för sitt yrkande har motionären anfört, bland annat, att Leth under nära 20 års tid tjänstgjort såsom jordbruksassistentens vid anstalten närmaste man och härunder utfört ett mycket förtjänstfullt arbete. För denna specialtjänst hade emellertid icke funnits inrättad någon särskild befälsbeställning och då Leth ansetts outhärlig för denna tjänst hade han i befordringsavseende kommit att stå efter sina till förste förmän befordrade kamrater.

Såsom utredningen utvisar, har Leth kommit i åtnjutande av den pension, som författningsenligt tillkommer honom såsom förman. Att på grund av de i motionen åberopade förhållandena bevilja Leth pension såsom förste förman synes utskottet med hänsyn till de vittgående konsekvenser, ett bifall till motionen skulle kunna medföra, icke böra ifrågakomma. Utskottet hemställer därför,

Utskottet.

att förevarande motion II:325 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

39:o.

Förre lapp tillsyningsmannen Emil August Lidström. I motion I:166 har herr *Bergqvist* med instämmande i motionen av tre av första kammarens övriga ledamöter hemställt, »att riksdagen måtte bevilja f. lapp tillsyningsmannen Emil August Lidström en pension av 600 kronor för år, eller eljes det belopp, som vederbörande finner skäligen föreslå, att utgå från och med innevarande år».

Av handlingarna i ärendet inhämtas,
att Lidström är född den 7 januari 1862 och alltså 73 år gammal;
att han tjänstgjort såsom lapp tillsyningsman under åren 1913—1931 eller sammanlagt i omkring 18 år;
att han — förutom rese- och traktamentsersättning — uppburit ett årligt arvode, uppgående till under åren 1913—1919 600 kronor, 1920—1922 900 kronor, 1923—1929 1,200 kronor samt 1930—1931 1,500;
att länsstyrelsen i Norrbottens län intygat, att Lidström förtjänar utmärkt vitsord för sitt arbete såsom lapp tillsyningsman;
samt att Lidström lever under knappa ekonomiska villkor.

Över motionen har utskottet i vederbörlig ordning inhämtat yttrande av statskontoret, som i ärendet anfört följande:

Vad anginge den i motionen I:166 väckta frågan om pension åt f. d. lapptillsyningsmannen Lidström ville statskontoret, utan att ingå på frågan huruvida lapptillsyningsmän i allmänhet kunde anses hava sådan anställning i statens tjänst, att pension av statsmedel borde tillerkännas dem, med hänsyn till det förhållandet, att ifrågavarande verksamhet syntes hava utgjort Lidströms huvudsakliga sysselsättning, samt till vad i ärendet upplysts angående Lidströms jämförelsevis långa anställningstid och det förtjänstfulla sätt, varpå han därunder utfört honom ålagda uppgifter, ävensom till föreliggande ömmande omständigheter icke motsätta sig, att Lidström bereddes ett årligt understöd att utgå från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. med av motionärerna föreslagna 600 kronor.

Utskottet.

I likhet med statskontoret finner utskottet omständigheterna i förevarande fall vara sådana, att utskottet ansett sig kunna förordna, att pension av statsmedel beviljas Lidström. I fråga om pensionsbeloppets storlek har utskottet icke funnit anledning till erinran mot det i motionen föreslagna beloppet av 600 kronor för år. Pensionen torde böra utgå från och med den 1 januari 1935.

På grund av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen, i anledning av förevarande motion I:166, må medgiva, att förre lapptillsyningsmannen Emil August Lidström må, räknat från och med den 1 januari 1935, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 600 kronor.

40:o.

Karl Bertil Thunberg. I motion I:252 hemställa herrar *Branting* och *Sjödahl*, »att riksdagen måtte bevilja pension åt invaliden Karl Bertil Thunberg enligt samma grunder, som skulle hava gällt, om lagen om försäkring för olycksfall i arbete varit för hans fall tillämpligt».

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Thunberg, som är född den 3 december 1900, efter ansökan av barnavårdsnämnden i Hudiksvall år 1915 intogs som elev å uppfostringsanstalten åkerbrukskolonien Hall; att han den 21 mars 1917 under fullgörande av honom ålagt arbete att för anstaltens räkning verkställa matning av ett tröskverk med sädeskärvar råkade få högra armen indragen i tröskverkets roterande cylinder med påföljd, att armen krossades och sedermera måste amputeras omkring 15 centimeter från axelleden; att ersättning i anledning av olycksfallet icke kunde beredas Thunberg jämlikt 1916 års olycksfallsförsäkringslag, enär han icke var att anse som arbetare i nämnda lags bemärkelse; att han den 22 juni 1918

utskrevs från anstalten; att han därefter vistades i sitt föräldrahem i Hudiksvall till år 1920; att han tidvis under sistnämnda år och år 1922 innehade arbetsanställning å Hall ävensom å arbetsanstalten Åby lanthem; att han under januari 1923 arbetade som målare i Göteborg; att han under tiden oktober 1923—januari 1925 innehade förnyad arbetsanställning å Hall mot åtnjutande av kontant lön jämte naturaförmåner; att han därefter under en längre tid drog sig fram genom bettleri; att han i juli 1926 häktades för delaktighet i inbrottsstölder samt under tiden 17 oktober 1926—17 augusti 1928 undergick honom härför ådömt frihetsstraff; att han, som numera är gift och har två minderåriga barn, alltsedan mars månad 1933 för sitt och sin familjs livsuppehälle uppbär fattigvårdsunderstöd från Solna kommun, där familjen äger hemortsrätt, med belopp varierande mellan 45 kronor och 90 kronor för månad; att han därutöver åtnjuter folkpension med tillhoppa 430 kronor 80 öre för år, varav 204 kronor utgå i form av barntillägg; samt att, enligt vad Solna fattigvårdsstyrelse upplyst, Thunberg synes beflita sig om att bidra till familjens livsuppehälle men att hans enda arbetsinkomst utgöres av tillfälliga smärre förtjänster genom utbudande av varor.

Enligt vad handlingarna i ärendet vidare utvisa instämde Thunberg år 1926 föreningen till minne av Konung Oscar I och drottning Josephina såsom innehavare av uppfostringsanstalten åkerbrukskolonien Hall till Svartlösa och Öknebo tingslags häradsrätt med yrkande om utfående av skadestånd på grund av det honom övergångna olycksfallet.

Genom utslag den 27 oktober 1927 utlät sig *häradsrätten*, såvitt nu är ifråga:

Enär det finge anses utrett, att åt Thunberg uppdragits att vid ifrågakomna tillfälle turvis med annan person mata tröskverket, men Thunberg på grund av sin ungdom icke bort, på sätt skett, sättas till arbete av ifrågavarande art; ty och som av utredningen i målet framginge, att ifrågavarande olycksfall inträffat i följd därav, att tillförlitliga skyddsanordningar icke varit anbragta vid cylindern; alltså och då det jämlikt 4 § i lagen om arbetarskydd den 29 juni 1912 ålegat föreningen att ombesörja, att sådana skyddsanordningar anbragts, innan tröskverket komme till användning i föreningens tjänst, funne häradsrätten föreningen vara ansvarig för det inträffade olycksfallet och förty pliktig att till Thunberg utgiva skadestånd. I fråga om skadeståndets belopp vore upplyst, att Thunberg genom de honom ådragna skadorna tillskyndats nedsättning av arbetsförmågan för framtiden motsvarande 75 procent av normal arbetsförmåga. Föreningen hade icke styrkt, att Thunberg genom visat okynne eller oförsiktighet medverkat till skadan, så att skadeståndet av den orsak borde jämkas. På grund härav och då Thunbergs arbetsförtjänst, därest han icke drabbats av olycksfallet, skäligen torde kunna skattas efter 70 öre för timme, vilket med trehundra arbetsdagar för år å åtta timmar bleve en årlig inkomst av 1,680 kronor, prövade häradsrätten rättvist på det sätt bifalla Thunbergs i målet förda talan att föreningen förpliktades att till Thunberg utgiva *dels* ersättning för sveda och värk med 2,000 kronor att

gäldas genast, dels ock såsom gottgörelse för nedsättning i arbetsförmågan med 1,260 kronor årligen för tiden från den 22 juni 1918 under Thunbergs återstående livstid, att erläggas genast till så stor del, som belöpte på tiden till den dag, då häradsrättens utslag toge åt sig laga kraft, samt därefter kvartalsvis i förskott, eller ock det belopp, som åtginge till inköp av livränta av motsvarande storlek åt Thunberg.

Svea hovrätt, där föreningen fullföljde talan, förklarade sig i dom den 5 april 1928 icke finna skäl att göra ändring i häradsrättens utslag, dock att av den Thunberg tillerkända årliga livräntan å 1,260 kronor så stor del, som belöpte på tiden till hovrättens dom, skulle av föreningen genast gäldas.

Kungl. Maj:t, varest föreningen sökte ändring i hovrättens dom, utlät sig genom dom den 29 oktober 1928:

Kungl. Maj:t funne av utredningen i målet framgå, att vid ifrågavarande tillfälle till en början inmatningen i tröskverket verkställdes av en elev vid skyddshemmet med biträde av Thunberg, som därvid icke haft plats i farlig närhet till den roterande cylindern, vid vilken för övrigt sedvanliga skyddsanordningar funnits anbragta, samt att de två eleverna sedermera bytt plats och sysselsättning, varefter olycksfallet inträffat. Föreningen hade uppgivit, att Thunberg förut tillfälligt sysselsatts med matning av tröskverket men på grund av därvid visat okynne befunnits olämplig för detta arbete. Denna uppgift vunne stöd av i målet hörda vittnens utsagor. Med hänsyn till vad sålunda och i övrigt förekommit i målet kunde det icke antagas, att Thunberg och arbetskamraten haft uppdrag att turvis mata tröskverket, utan måste fastmera anses utrett, att den sistnämnde varit satt att sköta inmatningen och att ombytet i arbetet skett i strid mot de av arbetsledningens träffade anordningarna och utan dess vetskap. Under sådana omständigheter kunde föreningen icke anses ansvarig för det inträffade olycksfallet. På grund härav prövade Kungl. Maj:t rättvist att, med upphävande av hovrättens dom beträffande huvudsaken, ogilla Thunbergs därutinnan förda talan.

I en den 21 februari 1929 dagtecknad skrift anhöll Thunberg hos Kungl. Maj:t om resning i målet.

Genom utslag den 12 maj 1931 fann Kungl. Maj:t ej skäl bevilja den sökta resningen.

Genom lag den 14 juni 1933 bar 2 § lagen den 17 juni 1916 om försäkring för olycksfall i arbete i nedan angivna avseende erhållit följande ändrade lydelse:

»Där Konungen i fråga om anstalt för yrkesutbildning eller avdelning av anstalt så förordnar, skall den som åtnjuter undervisning vid sådan anstalt eller avdelning anses såsom arbetare enligt denna lag, ändock att han ej användes till arbete för annans räkning. Med arbetsgivare förstås i ty fall den som driver anstalten.»

Vidare har genom kungörelse den 1 december 1933 angående tillämpning å elever vid anstalter för yrkesutbildning av lagen den 17 juni 1916 om försäkring för olycksfall i arbete stadgats, att elever vid vissa anstalter för

yrkesutbildning, däribland skyddshem, som avses i lagen om samhällets barnavård, skola anses som arbetare enligt olycksfallsförsäkringslagen, ändock att de ej användas till arbete för annans räkning. Till dylika skyddshem är uppfostringsanstalten åkerbrukskolonien Hall hänförlig.

Av det föregående framgår, att elever vid sådana skyddshem, som avses i lagen om samhällets barnavård, numera äro att anse som arbetare i olycksfallsförsäkringslagens bemärkelse, ävensom att åkerbrukskolonien Hall är hänförlig till dylika skyddshem. Med hänsyn härtill och till övriga i ärendet föreliggande omständigheter har utskottet funnit starka billighets-skäl tala för att Thunberg må komma i åtnjutande av någon ersättning av statsmedel.

Utskottet.

Vad angår storleken av det ersättningsbelopp, som lämpligen skulle kunna beviljas, har utskottet från riksförsäkringsanstalten inhämtat, att Thunbergs arbetsförtjänst med tillämpning av bestämmelserna i 1916 års olycksfallsförsäkringslag torde kunna uppskattas till omkring 1,200 kronor för år, därest full invaliditet förelegat. I anslutning härtill skulle Thunberg, därest nämnda lag varit vid tiden för olycksfallet å honom tillämplig, vid full invaliditet varit berättigad till en ersättning, motsvarande två tredjedelar av nyssnämnda belopp, eller 800 kronor. Då den Thunberg tillskyndade kroppsskadan, enligt vad i häradsrättens omförmälda utslag angivits, ansetts motsvara en nedsättning av hans arbetsförmåga med 75 procent, skulle den till honom utgående ersättningen alltså hava utgjort 600 kronor för år. Utskottet vill tillstyrka, att Thunberg beviljas ett understöd å detta belopp, att utgå från och med den 1 januari 1935. Å understödet torde icke böra åtnjutas dyrtidstillägg.

Utskottet får alltså hemställa,

att riksdagen, i anledning av förevarande motion I: 252, må medgiva, att Karl Bertil Thunberg må, räknat från och med den 1 januari 1935, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära ett årligt understöd av 600 kronor, utan rätt att därå åtnjuta dyrtidstillägg.

IV. Kommunikationsdepartementet.

41:o.

Förre lokomotiveldaren John Emil Berg. I motion I: 47 hemställer herr *Johanson, Karl August*, »att riksdagen måtte besluta att tilldela f. d. lokomotiveldare John Emil Berg, numera bosatt i Stockholm, en årlig pension, motsvarande den nuvarande högsta lönen för lokomotiveldare sjunde lönegradens högsta lön eller 2,730 kronor jämte dyrtidstillägg».

Av tillgängliga handlingar i ärendet inhämtas, *att* Berg, som är född den 8 december 1876 och alltså 59 år gammal, efter föregående extra anställning vid statens järnvägar antogs till ordinarie lokomotiveldare den 1 februari 1900; *att* han den 4 juli 1904 under tjänstgöring såsom eldare å ett å linjen Nyåker—Hörnsjö framfört persontåg vid en då inträffad tågurspårning blev fastklämd i lokomotivets förarhytt och så svårt bränd av utströmmande ånga och hett vatten att hans vänstra ben sedermera måste amputeras; *att* Berg i anledning härav jämlikt ett den 24 april 1906 mellan honom och järnvägsstyrelsen ingånget avtal tillerkändes, förutom ett engångsbelopp av 2,500 kronor såsom ersättning för sveda och värk samt lyte, dels ett årligt understöd till så stort belopp, att detsamma jämte Berg från statens järnvägstrafiks pensionsinrättning tillkommande pension uppgick till 1,080 kronor (motsvarande vad Berg vid tiden för olycksfallet uppbar i årligt arvode och hyresbidrag), dels ock såsom gottgörelse för reparation av ett konstgjort ben ett belopp av 40 kronor för år; *att* ifrågavarande förmåner med tillämpning av bestämmelserna i kungörelsen den 18 juni 1925 (nr 280) om ny pension för vissa pensionerade befattningshavare i statens tjänst m. fl. pensionärer blivit nyreglerade; *att* den Berg tillkommande gottgörelsen för konstgjort ben jämlikt beslut av Kungl. Maj:t förhöjts till 72 kronor för år; *samt att* Berg för närvarande årligen uppbar från statens järnvägar 1,320 kronor i pension, 156 kronor i understöd och 72 kronor för reparation av konstgjort ben, vartill kommer dyrtidstillägg med 192 kronor, eller alltså sammanlagt 1,740 kronor.

Till stöd för det i *motionen* framställda yrkandet har motionären anfört, bland annat, följande:

Berg har, trots sin invaliditet, kunnat utföra en del mindre reparationsarbeten och därigenom erhållit ett välbehövt tillskott till den numera synnerligen låga pensionen. Genom sin invaliditet, sin ålder och numera allt större svårighet att erhålla lämpligt arbete hava de ekonomiska svårigheterna för Berg ökats avsevärt, varför en höjning av pensionen enbart ur den synpunkten är välmotiverad. Härtill kommer det förhållandet att Berg, om han icke råkat ut för den svåra olyckan att mista sitt ena ben, vilken olycka icke på något sätt var självförvållad, redan år 1906 hade erhållit befördran till lokomotivförare och som sådan nu innehaft en årlig lön av 3,660 kronor på A-ort; pensionsunderlaget på denna lön utgör 2,436 kronor. Även om man icke tager hänsyn till befodringsmöjligheterna skulle Berg som blev ordinarie lokomotiveldare år 1900 nu innehaft en lön av 2,730 kronor även detta på A-ort. Pensionsunderlaget på denna lön utgör 1,824 kronor. Å såväl de angivna lönerna som pensionsunderlagen utgå dyrtidstillägg. Berg har således, förutom förlusten av sitt ena ben, under en följd av år haft en avsevärt mindre inkomst. Det kan erinras om att den senaste löneregleringen vid S. J. genomfördes år 1919 och den därförut år 1907. Då statens järnvägar således redan vid första överenskommelsen med Berg accepterade den dåvarande lönen som skälig pension borde väl den principen även nu kunna bliva bestående.

Över den förevarande motionen har utskottet i vederbörlig ordning inhämtat yttranden av statskontoret och järnvägsstyrelsen.

Järnvägsstyrelsen har i ärendet anfört huvudsakligen följande:

Skulle motionen bifallas, torde det ej komma att dröja, förrän anspråk framställas på höjd pension åt samtliga f. d. befattningshavare, som avgått ur statstjänst med invalidpension, enär beträffande dessa torde kunna åberopas enahanda eller liknande skäl för sådan förhöjning som nu gjorts i fråga om Berg, och statsmakterna torde väl då svårigen kunna undgå att tillmötesgå även dessa anspråk.

Den omständigheten, att understödet och pensionen till Berg ursprungligen uppgått till samma belopp som dennes lön vid tiden för det honom övergångna olycksfallet, utgjorde enligt järnvägsstyrelsens förmenande icke något bärande skäl för att en sådan relation skulle bibehållas även efter det lönerregleringar sedermera ägt rum.

Med anledning av vad sålunda anförts måste styrelsen avstyrka bifall till motionen.

Statskontoret har, under åberopande av vad järnvägsstyrelsen i förenämnda yttrande anfört och under särskilt framhållande av de konsekvenser, ett tillmötesgående av motionärens hemställan skulle kunna medföra, avstyrkt bifall till motionen.

Såväl järnvägsstyrelsen som statskontoret har ställt sig avvisande till förslaget om förhöjd pension åt Berg och därvid i första hand påvisat de konsekvenser, som ett bifall till motionen skulle kunna medföra. Ehuru icke heller utskottet förbiser, att ett tillmötesgående av syftet med den väckta motionen kan komma att medföra krav på ökade pensionsförmåner från andra ur statstjänst med invalidpension avgångna befattningshavare, torde dock det föreliggande fallet vara av så enastående art, att konsekvenserna av en välvillig behandling av motionen icke behöva bliva så betänkliga som myndigheterna framhållit.

Utskottet finner sig alltså för sin del kunna tillstyrka, att en förhöjning av Bergs pensionsförmåner må medgivas. Ett bifall till det i motionen gjorda yrkandet om en årlig pension till Berg motsvarande den nuvarande högsta lönen på A-ort för lokomotiveldare eller 2,730 kronor, förutom dyrtidstillägg, kan utskottet emellertid icke förorda. Enligt utskottets mening synes förhöjningen lämpligen böra beräknas på följande sätt. Berg uppbär för närvarande i pensionsförmåner och därå belöpande dyrtidstillägg sammanlagt 1,740 kronor för år. Invalidpension enligt nu gällande grunder för ordinarie lokomotiveldare utgör 1,824 kronor (= pensionsunderlaget). Läggas härtil den Berg tillerkända årliga ersättningen för reparation av konstgjort ben eller 72 kronor, erhålles ett belopp å 1,896 kronor. Då dyrtidstillägg härå belöper sig till 204 kronor årligen, skulle de sammanlagda förmånerna uppgå till 2,100 kronor. Skillnaden mellan Bergs nuvarande pensionsförmåner, 1,740 kronor, och sistnämnda belopp utgör 360 kronor. Det har synts utskottet skäligt, att Berg från och med den 1 januari 1935

Utskottet.

må erhålla fyllnad i sin pension med sistnämnda belopp, vilket torde böra bestridas från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. Å denna tilläggsförmån lärer dyrtidstillägg icke böra utgå.

På grund av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att riksdagen, i anledning av förevarande motion I:47, må medgiva, att förre lokomotiveldaren John Emil Berg må, räknat från och med den 1 januari 1935, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära ett årligt understöd av 360 kronor, dock utan rätt att därå åtnjuta dyrtidstillägg.

V. Finansdepartementet.

42:o.

Förra extra biträdet hos kammarrätten Ellen Maria Johansson. I en den 8 mars 1935 dagtecknad proposition nr 207 har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, i punkten 17 föreslagit riksdagen medgiva, att förra extra biträdet hos kammarrätten Ellen Maria Johansson må, räknat från och med den 1 juli 1934 under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 660 kronor.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,
att Johansson är född den 16 oktober 1875 och således 59 år gammal;
att hon från hösten 1909 intill utgången av juni månad 1934 eller alltså under nära 25 år tjänstgjort såsom extra renskrivarska hos kammarrätten;

att Johansson utfört arbetet i hemmet, enär hon på grund av lamhet i benen efter i barndomen genomgången barnförslamning varit förhindrad infinna sig å tjänstelokalerna;

att Johansson slutat sitt arbete hos kammarrätten på grund av ned-satt arbetsförmåga;

samt att ersättningen åt Johansson för verkställt renskrivningsarbete beräknats per sida och under åren 1929—1933 uppgått till i medeltal 1,337 kronor för år.

Utskottet hemställer,

att Kungl. Maj:ts förevarande framställning må vinna riksdagens bifall.

VI. Ecklesiastikdepartementet.

43:o.

Föreståndaren och överläraren vid tekniska skolan i Stockholm Thor Thorén. I en den 1 februari 1935 dagtecknad proposition nr 69 har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att föreståndaren och överläraren vid tekniska skolan i Stockholm, rektorn Thor Thorén må från och med månaden näst efter den, varunder han lämnar sina befattningar vid nämnda skola, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 5,832 kronor.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Thorén är född den 10 november 1863 och alltså 71 år gammal;

att han från år 1894 inom tekniska skolan i Stockholm varit överlärare i fackteckning samt lärare i stillära och ornamentskomposition vid högre konstindustriella skolan, för vilken han därjämte — med undantag av de första åren av sin anställningstid — varit avdelningsföreståndare;

att Kungl. Maj:t genom beslut den 6 maj 1910 förordnat Thorén att tills vidare från och med den 1 juli samma år vara föreståndare för tekniska skolan med rätt för honom att under tiden för förordnandet kvarstå såsom överlärare och avdelningsföreståndare vid högre konstindustriella skolan;

att Thorén från år 1894 intill tillträdet år 1910 av förordnandet såsom föreståndare för tekniska skolan tillika tjänstgjort som överlärare i fackteckning vid skolans avdelning för kvinnliga lärjungar;

att Thorén alltså har att åberopa en anställningstid vid tekniska skolan av mer än 40 år, därav över 24 år såsom skolans föreståndare;

att Kungl. Maj:t i sammanhang med Thoréns förordnande den 6 maj 1910 till föreståndare för tekniska skolan föreskrivit, att Thorén skulle av den i tekniska skolans utgiftsstat upptagna avlöningen för skolans föreståndare, 6,000 kronor, äga åtnjuta 4,500 kronor, varav 2,500 kronor lön och 2,000 kronor tjänstgöringspenningar;

att Thorén å sina befattningar vid högre konstindustriella skolan uppburit en avlöning av tillhoppa 4,300 kronor för år, varav 800 kronor såsom avdelningsföreståndare, 3,000 kronor såsom överlärare i fackteckning och 500 kronor såsom lärare i stillära och ornamentskomposition;

att Thorén sålunda alltsedan år 1910 vid tekniska skolan åtnjutit en sammanlagd avlöning av 8,800 kronor för år, varå utgått dyrtidstillägg enligt för statens befattningshavare vid oreglerade verk gällande grunder;

samt att Thorén icke innehar annan anställning än vid tekniska skolan

och icke heller åtnjuter pension på grund av tidigare innehavd anställning.

Styrelsen för tekniska skolan och skolöverstyrelsen hava föreslagit en pension för Thorén å ett till 6,000 kronor avrundat belopp.

Statskontoret har ansett pensionen för Thorén böra utgöra 5,832 kronor ($\frac{2}{3} \times 8,800 + 768$ (förhöjning I) = 6,634; 6,634 — 12 procent därav (reduktion på grund av ej erlagda pensionsavgifter) = 5,838, efter vederbörlig jämkning 5,832 kronor).

I *motion II: 488* har herr *Holmgren* hemställt, »att riksdagen måtte, utöver den i proposition nr 69 föreslagna pensionen på 5,832 kronor, tillerkänna rektor Thor Thorén en pensionsförhöjning till sådant belopp, att hans sammanlagda pension jämte dyrtidstillägg kommer att uppgå till samma summa som författningsmässigt tillkommer rektorer med samma tjänstetid vid statens tekniska fackskolor och tekniska gymnasier.»

Motionären har framhållit, bland annat, att vid nämnda skolor och gymnasier vore rektors pensionsunderlag detsamma som vid högre allmänna läroverk, eller 5,600 kronor, vartill komme förhöjningar på sammanlagt 1,072 kronor eller tillsammans 6,672 kronor.

Utskottet.

Utskottet tillstyrker, att pension beviljas Thorén. Vad angår pensionsförmånens storlek finner utskottet det av Kungl. Maj:t föreslagna beloppet väl avvägt. Utskottet avstyrker alltså bifall till det i motionen framställda yrkandet.

Utskottet hemställer,

att riksdagen, med bifall till Kungl. Maj:ts förevarande proposition och med avslag å motionen II: 488, i vad densamma skiljer sig från Kungl. Maj:ts förslag, må medgiva, att föreståndaren och överläraren vid tekniska skolan i Stockholm, rektorn Thor Thorén, må från och med månaden näst efter den, varunder han lämnar sina befattningar vid nämnda skola, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 5,832 kronor.

44:o.

Förra lärarinnan vid S:ta Katarina svenska församlings kyrkoskola i Leningrad Elin Maria Wilhelmina Öström. I en den 1 mars 1935 dagtecknad proposition nr 160 har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att förra lärarinnan vid S:ta Katarina svenska församlings kyrkoskola i Leningrad Elin Maria Wilhelmina Öström

må från och med den 1 juli 1935 under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära ett årligt understöd av 1,200 kronor.

Hos Kungl. Maj:t har Öström — under åberopande att 1926 års riksdag enligt förslag av Kungl. Maj:t (prop. nr 139; riksd. skr. nr 148, p. 52) beviljat pension till belopp av 1,200 kronor åt en var av lärarinnorna vid ifrågavarande skola Matilda Wilhelmina Almquist och Maria Elisabet Almquist — anhållit att komma i åtnjutande av pension.

Av handlingarna i ärendet inhämtas beträffande Öström,

att Öström, som är svensk medborgare, är född den 4 december 1875 och alltså 59 år gammal;

att hon erhållit sin lärarinneutbildning vid ryska statliga läroanstalter i Leningrad;

att hon varit anställd såsom lärarinna vid förenämnda skola under nära 25 år, nämligen under tiden september 1893—april 1918, därav från och med den 1 september 1912 såsom föreståndarinna för den ena av skolans förberedande avdelningar;

att hon under de senare åren av anställningstiden undervisat i ämnena religionskunskap, svenska och tyska språken, geografi och sång;

att hon och hennes numera avlidne fader, efter anmodan att lämna Ryssland, år 1918 flyttat till Finland, varvid de i Ryssland måst kvarlämna sina samtliga tillgångar, vilka uppgått till omkring 5,500 kronor;

att hon efter sin bosättning i Finland icke haft några regelbundna inkomster och ej heller uppburit något understöd eller ersättning för lidna förluster;

samt att hon enligt läkarintyg på grund av sjuklighet icke kan utföra något regelbundet arbete.

Då omständigheterna i nu förevarande fall äro väsentligen likartade med dem, som förelågo i ovannämnda ärende rörande understöd åt lärarinnorna Matilda Wilhelmina och Maria Elisabet Almquist, har utskottet icke velat motsätta sig bifall till Kungl. Maj:ts föreliggande förslag.

Utskottet.

Utskottet hemställer förty,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition.

45:o.

F. d. läroverksadjunkten Robert Arvid Westerlund. I en den 8 mars 1935 dagtecknad proposition nr 207 har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, i punkten 18 föreslagit riksdagen medgiva, att f. d.

adjunkten vid samrealskolan i Skellefteå Robert Arvid Westerlund må, räknat från och med den 1 juli 1934, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 1,140 kronor.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Westerlund är född den 23 oktober 1868 och således den 23 oktober 1933 uppnått föreskriven pensionsålder;

att Westerlund tjänstgjort såsom e. o. lektor vid folkskoleseminariet i Umeå under läsåret 1921/1922, såsom extra lärare vid högre allmänna läroverket i Södertälje från och med vårterminen 1928 till och med vårterminen 1932 samt såsom ordinarie adjunkt vid samrealskolan i Skellefteå från och med höstterminen 1932 intill utgången av juni 1934, då han avgått ur tjänst;

att hans sålunda innehavda anställning vid statliga läroanstalter uppgått till sammanlagt 7½ år, därav omkring 6 år 9 månader före uppnåendet av pensionsåldern;

att Westerlund från och med höstterminen 1922 till och med höstterminen 1927 eller alltså under 5½ år varit av skolöverstyrelsen förordnad såsom extra lärare (avlönad av Södertälje stad) vid det med statliga realskolan i Södertälje före skolans ombildning år 1928 till högre allmänt läroverk förenade kommunala gymnasiet;

att han under sistnämnda tid haft övervägande delen av sin tjänstgöring förlagd till realskolan, nämligen läsåret 1922/1923 samtliga 26 undervisningstimmar, läsåret 1923/1924 23 undervisningstimmar av 27, läsåret 1924/1925 22 undervisningstimmar av 26, vardera läsåret 1925/1926 och 1926/1927 24 undervisningstimmar av 26 samt höstterminen 1927 16 undervisningstimmar av 26;

att han icke åtnjutit någon tjänstledighet under sin omförmälda anställning;

samt att han författningsenligt icke kan komma i åtnjutande av pension, enär sammanlagda anställningstiden i statens tjänst icke uppgår till 10 år.

Föredragande *departementschefen* har i ärendet anfört, bland annat, följande:

»Då Westerlunds tjänstgöring vid läroverket i Södertälje före dettas ombildning till högre allmänt läroverk väsentligen fullgjorts vid den statliga realskolan, ehuru han formellt varit anställd vid det kommunala gymnasiet, synes det kunna anses motiverat, att nämnda tjänstgöring — även under tid, då det kommunala gymnasiet icke varit statsunderstött — i detta fall får i viss mån tillgodoräknas för utfyllnad av bristande tjänstår i statsanställning. Vid ett tillgodoräknande av två tredjedelar av tjänstetiden i icke-statlig anställning skulle Westerlunds tjänstetid före uppnådd pensionsålder uppgå till 10 hela år. På grund härav har

jag ansett mig böra tillstyrka, att Westerlund från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. tillerkännes pension till belopp av 1,140 kronor, motsvarande $\frac{10}{33}$ av det för honom gällande pensionsunderlaget, 2,700 kronor, omräknat till ny pension.»

På de skäl, som av föredragande departementschefen anförts, har utskottet funnit sig kunna tillstyrka pension åt Westerlund med av Kungl. Maj:t föreslaget belopp, varför utskottet hemställer,

Utskottet.

att Kungl. Maj:ts förevarande framställning må av riksdagen bifallas.

46:o.

Läroverksvaktmästaren Johan Hjalmar Björén. I punkten 19 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att vaktmästaren vid samrealskolan i Amål Johan Hjalmar Björén må från och med månaden näst efter den, varunder han lämnar sin anställning, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 1,320 kronor.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Björén är född den 8 november 1867 och således 67 år gammal;

att han sedan den 15 augusti 1900 eller under mer än 34 år varit anställd såsom vaktmästare vid samrealskolan (tidigare samskolan) i Amål, från vilken befattning han beräknas komma att avgå den 30 juni 1935;

samt att hans avlöningsförmåner från och med år 1921 utgjort kontant lön å 3,600 kronor för år, varå dyrtidstillägg ej utgått, samt fri bostad om tre rum och kök jämte vedbrand, varjämte han uppburit omkring 200 kronor om året såsom särskild ersättning för skurning.

Utskottet får hemställa,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts förevarande framställning.

47:o.

Läroverksvaktmästaren Carl Amandus (Persson) Gustafsson. Kungl. Maj:t har i punkten 20 av ifrågavarande proposition föreslagit riksdagen medgiva, att förste vaktmästaren vid högre realläroverket å Norrmalm i Stockholm Carl Amandus (Persson) Gustafsson må från och med månaden näst efter den, varunder han lämnar sin anställning, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 1,584 kronor.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Gustafsson är född den 25 september 1868 och således 66 år gammal;

att han sedan den 1 augusti 1891 eller under mer än 43 år varit anställd vid högre realläroverket å Norrmalm i Stockholm, intill utgången av augusti månad 1921 såsom gymnastikvaktmästare och under tiden där-
efter såsom förste vaktmästare;

samt att hans avlöningsförmåner från och med år 1925 utgjort kontant lön å 3,600 kronor för år, varå dyrtidstillägg ej utgått, samt fri bostad om två rum och kök jämte bränsle och lyse.

Utskottet hemställer,

att Kungl. Maj:ts förevarande framställning må av riksdagen bifallas.

48:o.

Läroverksvaktmästaren Karl Johan Mörk. Under punkten 21 föreslår Kungl. Maj:t riksdagen medgiva, att vaktmästaren vid högre allmänna läroverket i Hudiksvall Karl Johan Mörk må från och med månaden näst efter den, varunder han lämnar sin anställning, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 1,584 kronor.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Mörk är född den 3 maj 1871 och således 63 år gammal;

att han sedan den 15 oktober 1902 eller under mer än 32 år varit anställd vid högre allmänna läroverket i Hudiksvall med tjänsteställning såsom förste vaktmästare;

att han beräknas komma att avgå från sin befattning med utgången av juni 1935;

att hans avlöningsförmåner under de senaste tio åren utgjort kontant lön (grundlön och ålderstillägg) om tillhopa 1,950 kronor, varå utgått dyrtidstillägg enligt för statens befattningshavare vid oreglerade verk gällande grunder, samt fri bostad om två rum och kök jämte bränsle och lyse, vilka sistnämnda förmåner uppskattats till ett värde av omkring 950 kronor efter ortens pris;

samt att Mörk sedan juni 1934 åtnjutit tjänstledighet på grund av sjukdom, vilken enligt för honom i oktober 1934 utfärdat läkarintyg torde hava, åtminstone delvis, förorsakats av arbetet i tjänsten och vara av sådan beskaffenhet, att han för framtiden är oförmögen att sköta sin vaktmästarbefattning.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

49:o.

Vaktmästaren vid statens småskoleseminarium i Linköping Hjalmar Sikt. I punkten 22 av förevarande proposition nr 207 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att vaktmästaren vid statens småskoleseminarium i Linköping Hjalmar Sikt må från och med månaden näst efter den, varunder han avgår från sin anställning, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. i årlig pension, varå dyrtidstillägg icke skall utgå, uppbära, därest han kvarstår i sin nuvarande tjänst intill uppnådd ålder av 65 år, ett belopp av 1,344 kronor och, för den händelse han dessförinnan avgår från sin tjänst, det lägre belopp, som Kungl. Maj:t med hänsyn till den tidigare avgången kan finna skäligt fastställa.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Sikt är född den 12 januari 1873 och alltså 62 år gammal;

att han varit anställd såsom vaktmästare vid Östergötlands läns landstings småskoleseminarium i Linköping från augusti 1910 intill utgången av juni 1933, då seminariet övertagits av staten;

att Sikt efter seminariets förstatligande kvarstått och alltjämt kvarstår såsom vaktmästare vid seminariet och sålunda från och med den 1 juli 1933 varit anställd i statens tjänst;

att hans avlöningsförmåner utgjorts av fri bostad om ett rum och kök jämte bränsle och lyse samt kontant lön, som under den tid, seminariet ägdes av landstinget, utgått med 1,500 kronor för år jämte dyrtidstillägg samt under tiden efter statens övertagande av seminariet uppgått till 1,800 kronor för år jämte dyrtidstillägg efter för oreglerade verk gällande grunder;

samt att Sikt, om han kvarstått i landstingets tjänst intill uppnådd pensionsålder av 65 år, skulle enligt för landstingets befattningshavare gällande pensioneringsbestämmelser ägt bekomma pension till belopp av 1,333 kronor för år, utan rätt till dyrtidstillägg, ävensom att, därest Sikt vid sin avgång år 1933 ur landstingets tjänst varit berättigad till pension enligt nämnda bestämmelser i förhållande till då intjänat antal tjänstår, pensionen skulle hava uppgått till 1,034 kronor för år, likaledes utan rätt till dyrtidstillägg.

Med biträdande av Kungl. Maj:ts föreliggande förslag hemställer utskottet,

att Kungl. Maj:ts förevarande framställning må av riksdagen bifallas.

50:o.

☞ **Förra småskollärarinnan Anna Vikstén-Nilsen.** I motion II:156 har herr *Lövgren* hemställt, »att riksdagen ville bevilja f. d. småskollärarinnan Anna Vikstén-Nilsen, Elverum, Norge, en årlig pension av femhundra kronor att utgå under hennes återstående livstid.»

Av tillgängliga handlingar inhämtas,
att Anna Vikstén-Nilsen är född den 12 september 1862 och alltså 72 år gammal;

att hon från och med vårterminen 1881 till och med vårterminen 1908 eller under 27 $\frac{1}{2}$ år tjänstgjort, såsom småskollärarinna inom Nederkalix skoldistrikt;

att hon den 13 juli 1908 ingick äktenskap med norske undersåten Syver Nilsen från Elverum i Norge, född den 3 juni 1882;

att hon lider av vissa sjukdomar och mannen på grund av sjukdom under de senare åren haft sin arbetsförmåga nedsatt till hälften av den normala;

samt att enligt ett den 13 september 1928 utfärdat intyg av vederbörlig norsk myndighet makarna Nilsen äro medellösa.

Hos Kungl. Maj:t gjorde Anna Vikstén-Nilsen den 20 augusti 1928 framställning om pension.

Skolöverstyrelsen, som avgav utlåtande i ärendet, framhöll, att då Anna Vikstén-Nilsen avgått från tjänsten år 1908, vore reglementet för statens pensionsanstalt ej tillämpligt å henne. Ej heller kunde hon komma i åtnjutande av pension på grund av föreskrift i övergångsbestämmelserna till fjärde kapitlet i nämnda reglemente eller enligt de stadganden om avkortat understöd, som funnes i reglementet för småskollärares m. fl:s åldersunderstödsanstalt, vilket reglemente vore tillämpligt å henne, då hon frivilligt lämnade sin lärarinnetjänst för att ingå äktenskap. Vidare syntes de i detta ärende föreliggande omständigheterna knappast kunna anses vara av sådan ömmande beskaffenhet, att framställning borde göras till riksdagen att på grund härav bevilja henne särskild pension.

Statens pensionsanstalt fann på av skolöverstyrelsen anförda skäl sig förhindrad tillstyrka bifall till ansökningen.

Genom beslut den 7 december 1928 fann *Kungl. Maj:t* ifrågavarande ansökning icke föranleda annan Kungl. Maj:ts åtgärd, än att handlingarna i ärendet skulle överlämnas till statens pensionsanstalt för att beaktas vid tilldelande av pension från den under anstaltens förvaltning stående Söderströmska pensionsfonden.

Enligt från pensionsanstalten lämnad uppgift har någon pension från berörda fond med hänsyn till de för pension från fonden givna bestämmelserna prövats icke kunna tilldelas Anna Vikstén-Nilsen.

Utskottet.

Av utredningen i ärendet framgår, att Anna Vikstén-Nilsen år 1908 vid en levnadsålder av allenast 45 år frivilligt lämnat sin anställning såsom småskollärarinna. Vid sådant förhållande anser utskottet någon pension av statsmedel icke kunna beviljas henne.

Utskottet hemställer förty,

att ifrågavarande motion II: 156 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

51:o.

Skoleleven Kjell Johan Hans Petersson (*understöd på grund av kroppsskada*). I en den 22 februari 1935 dagtecknad proposition nr 116 har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av stadsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att till förre eleven vid samrealskolan i Stora Tuna Kjell Johan Hans Petersson må ur det under elfte huvudtiteln uppförda förslagsanslaget till diverse pensioner och understöd m. m. utgå *dels* ersättning för kostnader för läkarvård och läkemedel i samband med det i ärendet omförmälda olycksfallet med sammanlagt 309 kronor, *dels ock* understöd på grund av bestående nedsättning i arbetsförmågan i följd av olycksfallet för tiden från och med den 1 augusti 1932 till och med den 31 december 1934 med tillhopa 768 kronor samt för tiden från och med den 1 januari 1935 till och med den 31 december 1936 med 216 kronor för år, utan rätt för Petersson att därå åtnjuta dyrtidstillägg.

Hos Kungl. Maj:t har överpostiljonen i Karlstad John Petersson anhållit, att hans son Kjell Johan Hans Petersson, vilken, född den 13 november 1912, såsom elev vid Stora Tuna samrealskola den 12 februari 1931 deltagit i en av skolan anordnad idrottsdag och därvid svårt skadats, måtte erhålla ersättning för havda kostnader och liden skada i övrigt.

Rörande förloppet av den olyckshändelse, som drabbat Kjell Petersson, meddelade rektor vid samrealskolan i huvudsak följande:

Den 12 februari 1931 hade vid samrealskolan varit anordnad vederbörlig idrottsdag. En avdelning lärjungar, i vilken Petersson befunnit sig, hade sysselsatts med bobsleighåkning. De två första gångerna hade en av de deltagande flickorna styrt kälken. Tredje gången styrde Petersson, som var van att föra bobsleigh. Mot slutet av backen svängde vägen och nedanför kröken stod vid sidan av vägen en telefonstolpe. Petersson märkte, då han passerat vägkröken, att kälken skulle komma att stryka nära intill telefonstolpen och att, om han svängde för häftigt åt sidan, de bakom honom sittande skulle löpa fara att krossas mot stolpen. Han föredrog då att låta kälken gå rakt mot stolpen med påföljd, att hans vänstra ben kom mellan kälken och stolpen och gick av på två ställen. Sedan ett första förband anlagts, fördes han i ambulans till lasarettet i Falun.

Då Petersson drabbats av ett komplicerat benbrott av svårare art, hade sjukhusvistelsen blivit mycket lång och dyrbar. Petersson tillbragte sålunda hela återstoden av vårterminen 1931 på lasarettet, där han avlade sin realskolexamen. Ur skolans premie- och fattigkassa utbetalades 360 kronor som bidrag till sjukhusvistelsen. Sedermera hade han vårdats dels i hemmet och dels på lasarettet i Karlstad. Våren 1932 hade han å vanförestalten

i Stockholm erhållit ett ortopediskt bandage för att kunna gå bättre. Den långvariga behandlingen hade blivit dyrbar och för fadern hade utgifterna varit mycket kännbara. Härtill komme, att Petersson icke kunnat ägna sig åt någon verksamhet.

I ärendet hava yttranden avgivits av bland andra riksförsäkringsanstalten och statskontoret.

Riksförsäkringsanstalten har anfört, bland annat, följande.

I anslutning till ett av riksförsäkringsanstalten avgivet utlåtande den 17 februari 1928 angående understöd till förre eleven vid folkskoleseminariet i Uppsala B. E. L. Hellström, vilket till huvudsaklig del funnes återgivet i propositionen nr 181 till 1928 års riksdag, syntes det anstalten skäligt, att Kjell Petersson beredes ersättning enligt grunderna i förordningen den 18 juni 1927 (nr 234) om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring.

I ärendet hade blivit styrkt, att Kjell Petersson i anledning av olycksfallet haft utgifter för *läkarvård* och *läkemedel* med tillhoppa 669 kronor.

Samtliga dessa kostnader finge anses skäliga och syntes böra ersättas. Riksförsäkringsanstalten funne emellertid avdrag härvid böra äga rum för det bidrag å 360 kronor till kostnaderna för sjukhusvistelsen, vilket lämnats från Stora Tuna samrealskolas premie- och fattigkassa.

I anledning av den efter sjukdomens upphörande förefintliga bestående nedsättningen i arbetsförmågan skulle enligt omförmälda förordning *livränta* utgå med 360 kronor för år under tiden från och med den 1 augusti 1932 till och med den 31 juli 1933, med 288 kronor för år under tiden från och med den 1 augusti 1933 till och med den 31 december 1934 och med 216 kronor från och med den 1 januari 1935 till och med den 31 december 1936, varvid arbetsförmågan under förstnämnda tid ansetts nedsatt med 25 procent och under de sistnämnda med 20 respektive 15 procent. Sådan livränta syntes böra utgå till Kjell Petersson.

Statskontoret har avstyrkt bifall till den förevarande ansökningsen.

Föredragande *departementschefen* har för egen del yttrat följande:

»Såsom inhämtas av det föregående har Kjell Petersson såsom elev vid Stora Tuna samrealskola allvarligt skadats under det han deltagit i en vid skolan anordnad obligatorisk idrottsdag. Någon skuld till olycksfallet torde enligt utredningen varken åvila Petersson eller någon lärare, som hade tillsyn över lärjungarna vid tillfället ifråga.

Då olycksfallet står i omedelbart samband med åtgärder, som vidtagits i enlighet med gällande föreskrifter för skolundervisningen, synes mig billigheten kräva, att det allmänna i någon mån ingriper till lindrande av olyckans följder. Jag anser sålunda, att staten i det föreliggande fallet i första hand bör deltaga i bestridande av de direkta kostnaderna för sjukvården, läkemedel och dylikt. Vidare torde det vara rimligt, att Petersson beviljas ett mindre årligt understöd åtminstone under de närmaste åren efter olycksfallet, då dess verkningar gjort och göra sig mera direkt kännbara för honom och innan han kunnat skaffa sig något förvärvsarbete. Beträffande storleken av det understöd, som nu bör beviljas honom, ansluter jag mig till vad riksförsäkringsanstalten i detta avseende föreslagit. Petersson skulle alltså erhålla ersättning för kostnader för läkarvård och läkemedel med 309 kronor samt dessutom understöd på grund av nedsatt

arbetsförmåga under tiden den 1 augusti 1932—den 31 december 1934 med tillhoppa 768 kronor och den 1 januari 1935—den 31 december 1936 med 216 kronor för år. Å nämnda understödsbelopp böra icke utgå dyrtids-tillägg.

Frågan, huruvida understöd bör utgå jämväl för tid efter sistnämnda dag, synes böra komma under prövning först längre fram, då säkrare bedömningsgrunder föreligga såväl beträffande det framtida menets omfattning som angående Peterssons förvärvsmöjligheter.»

Då omständigheterna i förevarande fall synas vara av ömmande beskaffenhet, har utskottet icke velat motsätta sig bifall till Kungl. Maj:ts ifrågasvarande förslag.

Utskottet hemställer förty,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts förevarande proposition.

Utskottet.

VII. Jordbruksdepartementet.

52:o.

F. d. länsveterinären **Gustav Herman Bergengren** (*tilläggs-pension*). I motion I: 33 har herr *Hammarskjöld* hemställt, »att riksdagen måtte besluta, att f. d. länsveterinären Gustaf Herman Bergengren må, räknat från den 1 januari 1935, under sin återstående livstid uppbära — utöver honom författningsenligt tillkommande pension — tilläggs-pension å allmänna in-dragningsstaten till belopp av 1,068 kronor för år».

Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Bergengren är född den 30 juli 1862 och alltså 73 år gammal;

att han den 11 oktober 1907 utnämndes till länsveterinär i Uppsala län, från vilken befattning han erhöll avsked den 22 augusti 1927;

att han, som kunde räkna en tjänstetid i statens tjänst av 19 år 10 månader, vid avskedet erhöll avkortad pension med $\frac{19}{25}$ av pensionsunderlaget för länsveterinär 4,476 kronor, eller 3,408 kronor för år;

att han, innan han utnämndes till länsveterinär under tiden den 9 september 1887—den 10 oktober 1907 eller i något över 20 år, innehade befattning såsom distriktsveterinär dels i Slite, dels ock i Hemse distrikt;

att han i egenskap av distriktsveterinär icke varit delägare i statens pensionsanstalt; samt

att Bergengren, enligt vad i motionen uppgivits, under åtskilliga år varit lärare vid statens till Ultuna förlagda lantbruksskola.

År 1931 fattades beslut om statens övertagande från och med den 1 januari 1934 av veterinärväsendet. Såsom en konsekvens av nämnda beslut antogos vid 1933 års riksdag på förslag av Kungl. Maj:t bestämmelser om

pension för länsveterinärer och distriktsveterinärer, som tidigare varit anställda i landstingstjänst. I den i ämnet utfärdade kungörelsen den 10 november 1933 (nr 624) stadgas, att länsveterinär och distriktsveterinär, å vilken lagen den 11 oktober 1907 angående civila tjänsteinnehavares rätt till pension äger tillämpning, skall i fråga om tjänsteårsberäkning för erhållande av pension äga tillgodoräkna sig tjänstetid i av landsting avlönad befattning såsom distriktsveterinär i dess helhet, om tjänstepensionsavgift för befattningshavaren för nämnda tid erlagts till statens pensionsanstalt, men eljest med två tredjedelar.

Därest denna kungörelse varit gällande före Bergengrens avgång som länsveterinär skulle han fått tillgodoräkna sig två tredjedelar av sin tjänstgöringstid såsom distriktsveterinär och härigenom kommit i åtnjutande av hel pension såsom länsveterinär.

Hos Kungl. Maj:t har Bergengren gjort framställning om att utöver honom författningsenligt tillkommande pension erhålla tilläggspension på grund av sin förenämnda tjänstgöring såsom distriktsveterinär.

Genom beslut den 9 mars 1934 fann *Kungl. Maj:t* — efter det statskontoret på sätt närmare framgår av det följande avgivit utlåtande i ärendet — ansökningen icke föranleda någon Kungl. Maj:ts åtgärd.

Till stöd för det i *motionen* framställda yrkandet har anförts huvudsakligen följande:

Utan tvivel äro bestämmelserna i förenämnda kungörelse den 10 november 1933 icke direkt tillämpliga i fråga om länsveterinärer, som erhållit avsked före nämnda kungörelses trädande i kraft. Men desamma innehålla dock ett principiellt erkännande därav, att med hänsyn till pensionsrätt distriktsveterinärs tjänstgöring är åtminstone i viss mån jämförlig med länsveterinärtjänstgöring.

Också finner man, att år 1933 (riksdagens skr. nr 271, bankoutskottets utl. nr 34, punkten 100) fyllnad till hel pension på Kungl. Maj:ts förslag (prop. nr 235, punkten 7) medgivits en länsveterinär, som utan hänsynstagande till hans tjänstetid som distriktsveterinär endast hade 19 tjänstår. Ifrågavarande länsveterinär Vej lens är född 1867, blev länsveterinär 1916 och hade under något över 19 år varit distriktsveterinär.

Statskontoret, som avgav utlåtande över Vej lens' anhållan att komma i åtnjutande av tilläggspension på grund av tjänstgöringen såsom distriktsveterinär och därvid tillstyrkte tilläggspension intill hel pension, yttrade bland annat, att de föreslagna allmänna bestämmelserna icke kunde bliva tillämpliga å Vej lens, som från och med den 1 januari 1933 avgått från sin befattning som länsveterinär. Statskontoret anförde vidare, att med hänsyn till Vej lens långa tjänstetid som distriktsveterinär — över 19 år — och då han kvarstått som länsveterinär efter det att 1931 års riksdag fattat beslut om statens övertagande av distriktsveterinärväsendet, syntes det statskontoret skäligt, att i händelse av bifall till Kungl. Maj:ts förberörda förslag jämväl åt honom bereddes motsvarande förmån. Vej lens hade utnämnts till länsveterinär redan den 1 maj 1916 och hade icke kunnat vinna pensionsrätt i statens pensionsanstalt.

Det är svårt att inse, vad som föranlett statskontoret att lägga sådan vikt vid den omständigheten, att Vejzens kvarstått i tjänst efter det att riksdagen fattat beslut om statens övertagande av distriktsveterinärväsendet, ehuru han avgått före den tidpunkt, då enligt samma beslut förstatligandet skulle äga rum eller den 1 januari 1934. Vad statskontoret i övrigt anfört beträffande Vejzens äger uppenbarligen lika stark eller starkare giltighet i avseende å Bergengren. Erinras må även, att departementschefen i fråga om Vejzens yttrade, att beredande av tilläggs pension åt Vejzens med det av statskontoret föreslagna beloppet syntes stå i överensstämmelse med under senare år tillämpad praxis i fråga om tillgodoräknande för statspension av tjänstetid utom statens tjänst.

Emellertid har statskontoret, då Bergengren gjort underdånig framställning om beredande av tilläggs pension, i avstyrkande utlåtande — vilket Kungl. Maj:t följt — framhållit, att tilläggs pension åt Vejzens tillstyrkts bland annat på den grund, att Vejzens kvarstått i tjänst efter det att 1931 års riksdag fattat sitt ovanberörda beslut. Som förut anförts, är det svårt att tillerkänna sådan betydelse åt detta beslut före den tid, då det skulle gå i verkställighet. Samma giltiga skäl som för tilläggs pension åt Vejzens tala alltså för enahanda förmån åt Bergengren.

Då statskontoret vidare anför, att retroaktiv tillämpning av kungörelsen den 10 november 1933 skulle medföra vittgående konsekvenser, må det anföras, att, såvitt kunnat utrönas, jämte Bergengren endast en annan f. d. länsveterinär skulle kunna få gott av den ifrågasatta retroaktiva tillämpningen.

Av den lämnade redogörelsen framgår, att Bergengren erhållit avsked från sin länsveterinärtjänst den 22 augusti 1927 eller alltså innan riksdagen år 1931 fattat beslut om veterinärväsendets förstatligande. Att under sådana förhållanden medgiva en retroaktiv tillämpning av de i kungörelsen den 10 november 1933 givna reglerna i fråga om tillgodoräknande av viss tjänstetid för beräkning av pension finner sig utskottet — i likhet med statskontoret — icke kunna tillstyrka. Frågan om tilläggs pension åt Bergengren på grund av hans tjänstgöring såsom distriktsveterinär före tillträdet av länsveterinärbefattningen har också nyligen varit underställd Kungl. Maj:ts prövning utan att föranleda till någon Kungl. Maj:ts åtgärd. Det av motionären angivna fallet Vejzens synes enligt utskottets mening icke kunna åberopas såsom grund för att i föreliggande fall medgiva tilläggs pension. Vejzens avgick nämligen ur tjänst den 1 januari 1933 eller alltså efter det statsmakternas beslut om övertagandet av veterinärväsendet fattats. På grund av det anförda har utskottet ansett sig icke kunna tillstyrka bifall till motionen I: 33.

Åberopande det anförda hemställer utskottet,

att förevarande motion I: 33 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Utskottet.

53:o.

F. d. länsveterinären Carl Alfred Svahn (*tilläggs pension*). I motion I:165 hemställer herr *Pettersson, David*, med instämmande i motionens syfte av friherre *Lagerfelt*, »att riksdagen måtte besluta tillerkänna f. d. länsveterinären Carl Alfred Svahn — utöver honom författningsenligt tillkommande pension — en tilläggs pension å allmänna indragningsstaten till belopp av 888 kronor för år».

Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Svahn är född den 6 mars 1865 och alltså 70 år gammal;

att han den 17 december 1909 utnämndes till länsveterinär i Värmlands södra länsveterinär distrikt, varifrån han transporterades och förordnades den 19 januari 1924 till länsveterinär i Östergötlands län;

att han erhöll avsked från sistnämnda befattning den 7 mars 1930;

att han, som kunde räkna en tjänstetid i statens tjänst av 20 år, vid avskedet erhöll avkortad pension med $\frac{20}{25}$ av pensionsunderlaget för länsveterinär 4,476 kronor eller 3,588 kronor för år;

att han, innan han utnämndes till länsveterinär, under tiden den 9 september 1893—den 16 december 1909 eller i något över 16 år innehaft befattning såsom distriktsveterinär i Tranås distrikt;

att han i egenskap av distriktsveterinär icke varit delägare i statens pensionsanstalt; samt

att han enligt läkarintyg på grund av olika sjukdomar har i mycket hög grad nedsatt arbetsförmåga.

Hos Kungl. Maj:t har Svahn gjort framställning om att utöver honom författningsenligt tillkommande pension erhålla tilläggs pension på grund av sin förenämnda tjänstgöring såsom distriktsveterinär.

Genom beslut den 9 mars 1934 fann *Kungl. Maj:t* ansökningsenheten icke föranleda någon Kungl. Maj:ts åtgärd.

Till stöd för det i den förevarande motionen gjorda yrkandet ha i huvudsak anförts samma skäl, som i den under nästföregående punkt avhandlade motionen I:33 framhållits.

Utskottet.

Under hänvisning i tillämpliga delar till vad utskottet anfört under nästföregående punkt får utskottet hemställa,

att förevarande motion I:165 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

VIII. Handelsdepartementet.

54:o.

Förra extra instruktören i hemslöjd Maria Kristina Rodenstam, född Jansson. I en den 8 mars 1935 dagtecknad proposition nr 207 har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, i punkten 23 föreslagit riksdagen medgiva, att förra extra instruktören i hemslöjd Maria Kristina Rodenstam, född Jansson, må, räknat från och med den 1 januari 1935, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 720 kronor.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Rodenstam är född den 6 januari 1868 och således 67 år gammal;

att hon från och med den 1 november 1922 intill utgången av år 1934 på grund av särskilda av kommerskollegium meddelade förordnanden i egenskap av extra instruktör uppehållit den på ordinarie stat uppförda vakanta befattningen såsom instruktör i hemslöjd;

att hon i denna egenskap uppburit ett årligt arvode av 3,000 kronor, vilket utgått från det under tionde huvudtiteln uppförda anslaget till befrämjande av hemslöjden m. m., jämte tillfällig löneförbättring med 500 kronor för år ävensom dyrtidstillägg enligt för oreglerade verk gällande grunder;

samt att hon såsom änka efter läroverksadjunkten i Hudiksvall F. J. A. Rodenstam, med vilken hon ingått äktenskap år 1894, åtnjuter pension från statens pensionsanstalt till belopp av 980 kronor för år jämte dyrtidstillägg.

Utskottet, som icke velat motsätta sig bifall till Kungl. Maj:ts ifrågasvarande förslag, hemställer,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts förevarande framställning.

Affärsdrivande verks medel.

I. Trafikmedel.

55:o.

Förra kokerskan och husmodern Ida Katarina Müller, född Svedberg. I en den 8 mars 1935 dagtecknad proposition nr 207 har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, i punkten 24 föreslagit riksdagen medgiva, att förra kokerskan och husmodern vid statens järnvägars lunchservering vid Tomtebodas Ida Katarina Müller, född Svedberg, må, räknat från och med den 1 oktober 1934, under sin återstående livstid uppbära en årlig pension av 600 kronor, att utgå av trafikmedel.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Müller är född den 25 maj 1874 och alltså närmare 61 år gammal;

att hon varit genom kontrakt anställd såsom hushållerska vid krigsskolan å Karlberg under tiden 1 maj 1905—28 februari 1913;

att hon varit av järnvägsstyrelsen anställd såsom kokerska och husmoder vid den av statens järnvägar anordnade och drivna lunchserveringen i järnvägsförvaltningens kontorsbyggnad vid Tomtebodas under tiden 1 juli 1915—30 november 1933;

att hon enligt egen uppgift även under tiden 1 juli 1913—30 juni 1915 biträtt vid nämnda lunchservering;

att hon under anställningen såsom kokerska och husmoder av statens järnvägar åtnjutit dels kontant lön, som under år 1933 utgått efter 1,800 kronor för år men dessförinnan under ett flertal år utgjort 1,980 kronor för år, å vilka belopp dyrtidstillägg icke utgått, dels ock fri kost under arbetstiden;

samt att hon blivit av järnvägsstyrelsen uppsagd från nämnda anställning i samband med genomförandet av vissa förändringar i avseende å matserveringsrörelsens bedrivande.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts förevarande framställning.

56:o.

Förre snickeriförmannen Erik Ansgarius Persson-Berg. I motion II: 125 hemställer herr *Lindberg* i Umeå, »att riksdagen måtte besluta att tilldela förre snickaren Erik Ansgarius Persson-Berg i Granström, Bastuträsk, ett årligt understöd till skäligt belopp».

Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Persson-Berg är född den 4 augusti 1873 och alltså 61 år gammal;
att han, enligt egen uppgift, arbetat vid statens järnvägar såsom banarbetare, snickare och snickeriförman under åren 1894—1906, 1909—1916 samt 1923—1933;

att han enligt uppgift av järnvägsstyrelsen hade en vederbörligen styrkt tjänstetid av omkring 17 år;

att han hos järnvägsstyrelsen gjorde framställning om erhållande av pension, därvid styrelsen vid prövning av pensionsfrågan, när Persson-Berg icke styrkt för pensions erhållande erforderlig tid, fann sig den 24 maj 1932 allenast på så sätt kunna bifalla ansökningen, att Persson-Berg tillerkändes en gratifikation å 500 kronor, att utgå sedan hans anställning vid statens järnvägar upphört;

att hans anställning upphörde den 17 juli 1933;

samt att han jämväl för år 1934 tillerkänts en gratifikation å 500 kronor.

Utskottet får framhålla, att 1934 års riksdag på hemställan av utskottet (utskottets utlåtande nr 43 punkterna 6 och 10) vid enahanda anställningstid som i förevarande fall beviljat pension av 504 kronor för år. Med hänsyn härtill har utskottet ansett sig kunna tillstyrka, att Persson-Berg från och med den 1 januari 1935 tillerkännes en årlig pension av 504 kronor, att utgå av trafikmedel.

Utskottet.

Utskottet hemställer förty,

att riksdagen, i anledning av förevarande motion II: 125, må medgiva, att förre snickeriförmannen vid statens järnvägar Erik Ansgarius Persson-Berg må, räknat från och med den 1 januari 1935, under sin återstående livstid uppbära en årlig pension av 504 kronor, att utgå av trafikmedel.

57:o.

Förre banarbetaren Petter Alfred Eriksson. I motion II: 157 hemställer herr *Lövgren*, »att riksdagen måtte bevilja f. d. banarbetaren Petter Alfred Eriksson i Boden en årlig pension av kronor sexhundanittiosex (696) d. v. s. enligt samma grunder som numera blivit fastställda för arbetare som avgå ur tjänst efter 20—25 års tjänst».

Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Eriksson är född den 11 maj 1873 och alltså nära 62 år gammal;

att han, enligt intyg av en arbetsförman vid statens järnvägars brobygge över Lule älv jämte två övriga personer, arbetade vid nämnda bygge åren 1891—1892;

att han under icke närmare angivna tider åren 1897—1898 och 1901—1909 var anställd såsom säsongarbetare vid statens järnvägar;

att han under åren 1910—1922 hade anställning dels vid Bodens fästnings- och kasernbyggnader, dels ock vid statens järnvägar;

samt att han är ägare till en hemmansdel, taxeringsvärderad till 6,700 kronor, varå dock vilar skuld å 1,700 kronor.

I anledning av en vid 1934 års riksdag väckt motion (II: 269) var Erikssons pensionsfråga då föremål för riksdagens prövning. I motionen hemställdes, att Eriksson måtte beviljas pension till det belopp, som brukade utgå till arbetare i statens tjänst efter 25 års anställningstid.

Över nyssnämnda motion inhämtade bankoutskottet i vederbörlig ordning utlåtande av statskontoret, som hörde järnvägsstyrelsen.

Järnvägsstyrelsen anförde därvid huvudsakligen följande:

En granskning av utredningen i ärendet giver vid handen, att anställning i statstjänst kan anses, välvilligt räknat, vederbörligen styrkt endast i vad angår åren 1910—1922 samt delar av åren 1897—1898 och 1901—1909, vilken tid torde kunna skattas till högst 18 år, varav 10 år vid statens järnvägar och 8 år vid Bodens fästnings- och kasernbyggnader. Dessutom utvisar ett tidigare till styrelsen ingivet intyg, utfärdat av rullföringsbefälhavaren i Boden, att Eriksson varit fast anställd såsom volontär vid Norrbottens regemente under tiden 1 juni 1894—1 juni 1897.

Styrelsen finner Erikssons anställningstid knappast kunna motivera tilldelande av pension av statsmedel. Härtill kommer emellertid även, att Eriksson, som icke uppnått högre levnadsålder än 60 år, icke, såvitt av handlingarna i ärendet framgår, är på grund av sjukdom oförmögen att bidra till sitt uppehälle genom eget arbete.

Statskontoret framhöll, att det enligt ämbetsverkets mening syntes i viss mån tveksamt, huruvida icke i förevarande sammanhang någon hänsyn borde tagas till att Eriksson, såsom järnvägsstyrelsen uppgivit, varit anställd såsom volontär. Då emellertid Eriksson icke, såvitt handlingarna i ärendet utvisade, vore oförmögen till arbete, syntes tillräckliga skäl för det dåvarande icke föreligga för beviljande av pension åt honom.

Bankoutskottet, som i likhet med de i ärendet hörda myndigheterna icke fann tillräckliga skäl föreligga för beviljande av pension åt Eriksson, hemställde, att motionen icke måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda. Utskottets hemställan bifölls av riksdagen.

Utskottet.

Med åberopande av vad utskottet under nästföregående punkt anført får utskottet tillstyrka, att Eriksson, som kan räkna en anställningstid i statstjänst av omkring 18 år, beviljas en årlig pension av 504 kronor, att från och med den 1 januari 1935 utgå av trafikmedel.

På grund av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att riksdagen, i anledning av förevarande motion II: 157, må medgiva, att förre ban- och byggnadsarbetaren Petter Alfred Eriksson må, räknat från och med den 1 januari 1935, under sin återstående livstid uppbära en årlig pension av 504 kronor, att utgå av trafikmedel.

58:o.

Förre banarbetaren Johan Albert Eriksson. I motion II:159 hemställer herr *Lövgren* »att riksdagen ville tillerkänna f. d. banarbetaren Johan Albert Eriksson, Skatamark, Boden, en pension efter samma beräkningsgrund som fastställts i Kungl. Maj:ts kungörelse nr 585/1934 för en beräknad anställningstid av 20—25 år, eller kronor 696 för år räknat».

Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Eriksson är född den 5 december 1875 och alltså 59 år gammal;

att han enligt egen uppgift arbetat vid statens järnvägar under vissa icke närmare angivna tidsperioder åren 1890—1901, vid fästnings- och kasernbyggnadsarbeten i Boden under tiden den 27 november 1901—den 18 juli 1903, vid järnvägsbyggnad i Karlsvik år 1904, vid arbeten å landsvägen Boden—Lappträsk sommaren och hösten år 1905, såsom tillfällig bromsare i Boden vintermånaderna åren 1904, 1905 och 1907, såsom järnvägsarbetare i Bastuträsk m. fl. platser vissa månader åren 1910—1913, vid statens järnvägar tre månader år 1912, vid renhållnings- och snöskottningsarbeten å Bodens bangård under två månader år 1912 och tre månader år 1913 samt såsom tillfällig stallkarl vid maskinavdelningen i Boden omkring 1 år 1 månad åren 1918—1919;

att han den 19 februari 1917 till följd av olycksfall i arbete vid statens järnvägar erhöll viss kroppsskada (ögonskada m. m.), för vilken han enligt 1901 års olycksfallsersättningslag från statens järnvägar uppbär en årlig livränta å 75 kronor jämte 125 procent förhöjning;

att, sedan Eriksson hos järnvägsstyrelsen anhållit att komma i åtnjutande av gratifikation, styrelsen vid verkställd undersökning av uppgivna 24 anställningsår fann allenast 8 år vederbörligen styrkta, varför styrelsen genom beslut den 27 mars 1931 fann framställningen icke kunna bifallas;

att Eriksson den 1 oktober 1932 hos järnvägsstyrelsen anhöll om pension eller, alternativt, gratifikation, därvid styrelsen genom beslut den 12 november 1932, enär den av Eriksson uppgivna tjänstetiden icke blivit styrkt ens i den omfattning, som erfordrades för erhållande av gratifikation, och då han dessutom icke haft någon anställning vid statens järnvägar sedan juni månad år 1919, vid vilken tidpunkt han icke på grund av ålder eller, såvitt visats, sjukdom varit oförmögen till arbete, fann framställningen på grund av gällande bestämmelser icke kunna bifallas;

att han enligt ett den 28 december 1934 utfärdat läkarintyg lider av hjärtfel och till följd därav är fullständigt oförmögen till arbete;

samt att han enligt ett av vederbörande kommunala myndighet utfärdat intyg icke själv äger några tillgångar men att hans hustru är ägare av en till 5 400 kronor taxeringsvärderad fastighet, varå dock vilar in-tecknad skuld till ett belopp av 5,000 kronor.

Utskottet. Ehuru Erikssons styrkta anställningstid av järnvägsstyrelsen uppskattats till allenast 8 år, har utskottet vid det förhållandet att han blivit skadad i statens järnvägars tjänst och enligt läkarintyg är fullständigt oförmögen till arbete icke velat motsätta sig, att någon pension beviljas honom av statsmedel. Utskottet får tillstyrka, att pensionen — inberäknat vad Eriksson uppbär i livränta från statens järnvägar — bestämmes till samma belopp, som föreslagits under de två nästföregående punkterna eller 504 kronor för år, att utgå från och med den 1 januari 1935 och bestridas av trafikmedel.

Åberopande det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen, i anledning av förevarande motion II: 159, må medgiva, att förre ban- och byggnadsarbetaren Johan Alfred Eriksson må, räknat från och med den 1 januari 1935, under sin återstående livstid av trafikmedel uppbära en årlig pension till så stort belopp, att densamma jämte honom tillkommande livränta från statens järnvägar uppgår till sammanlagt 504 kronor.

59:o.

Förre banarbetaren Johan Aron Sandberg. I motion II:158 hemställer herr *Lövgren*, »att riksdagen måtte tillerkänna banarbetaren Johan Aron Sandberg i Västra Flakaträsk, Morjärv, Norrbottens län, en årlig pension av sexhundra-nittiosex kronor, d. v. s. efter samma grunder som numera gälla för arbetare som efter 20 å 25 års arbete avgå ur statens tjänst».

Frågan om beredande av pension åt Sandberg var på grund av en vid *1933 års riksdag* väckt motion (II:226) föremål för riksdagens prövning.

Av då tillgängliga handlingar i ärendet inhämtades,

att Sandberg är född den 9 augusti 1864;

att han före år 1931 under olika tider haft anställning i ban- och byggnadsarbeten vid statens järnvägar;

samt att en av Sandberg under år 1930 hos järnvägsstyrelsen gjord ansökning om pension genom beslut av styrelsen den 31 mars 1931 lämnats utan bifall, enär i ärendet icke blivit styrkt, att sökandens tjänstetid vid statens järnvägar uppgått ens till den för erhållande av gratifikation föreskrivna minimitiden 20 år.

Över ifrågavarande vid 1933 års riksdag väckta motion inhämtade bankoutskottet utlåtande av statskontoret, som hörde järnvägsstyrelsen.

Järnvägsstyrelsen framhöll, bland annat, att med synnerligen välvillig räkning uppginge Sandbergs sammanlagda anställningstid icke till mer än knappt 14 år. Med hänsyn härtill ansågo sig styrelsen förhindrad tillstyrka bifall till motionen.

Statskontoret yttrade, att man enligt ämbetsverkets mening knappast syntes kunna på föreliggande utredning om Sandbergs arbetstider för statens räkning grunda beslut om pension åt honom.

I sitt utlåtande nr 35, punkten 13, anförde *bankoutskottet*, att utskottet delade statskontorets uppfattning, samt avstyrkte åtgärd i anledning av den väckta motionen.

I enlighet med utskottets därom gjorda hemställan fann *riksdagen* ifrågavarande motion icke föranleda någon riksdagens åtgärd.

Då några nya omständigheter icke förebragts, som kunna motivera ett frångående av den ståndpunkt, utskottet år 1933 intagit till förevarande pensionsfråga, har utskottet funnit sig icke kunna tillstyrka någon åtgärd i den nu väckta motionens syfte.

Utskottet.

Utskottet hemställer således,

att förevarande motion II:158 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

60:o.

Förre ban- och byggnadsarbetaren Karl Richard Jakobsson. I motion II:347 hemställer herr *Eklund*, »att riksdagen må medgiva, att förre ban- och byggnadsarbetaren Carl Richard Jakobsson, Finnerödja, må fr. o. m. den 1 januari 1935 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten eller av statens järnvägars trafikmedel uppbära en årlig pension av 504 kronor».

Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Jakobsson är född den 2 juli 1869 och alltså 65 år gammal;

att han, enligt egen uppgift, hade anställning vid statens järnvägars banavdelning i Laxå åren 1887 och 1888 samt vid Krylbo—Örebro järnvägsbyggnad åren 1899 och 1900;

att han, likaledes enligt egen uppgift, under sammanlagt 6 år 340 dagar arbetade vid nedannämnda statliga företag eller vid byggande av nedannämnda numera i statlig ägo varande enskilda järnvägar, nämligen vid byggandet av rikstelefonledning Stockholm—Göteborg år 1889, vid Norra Sörmlands järnvägsbyggnad åren 1893—1894, vid Örebro—Svartå järnvägsbyggnad år 1896 och vid Dala—Hälsinglands järnvägsbyggnad åren 1897—1898, hos entreprenören för statsbanebygget Järna—Norrköping år 1911 samt vid statens vattenfallsverk år 1921;

att han enligt ett för honom utfärdat anställningskort under sammanlagt 12 år 270 dagar av åren 1902—1934 arbetade vid statens järnvägars 8:e bansektion;

att han hos järnvägsstyrelsen gjorde framställning om erhållande av gratifikation, därvid styrelsen vid prövning av ärendet fann allenast sist-

nämnda anställningstid vederbörligen styrkt, varför styrelsen, enär Jakobsson icke med avseende å tjänstetidens längd uppfyllde fordringarna för erhållande av gratifikation, genom beslut den 18 december 1934 fann framställningen icke kunna bifallas;

samt att han enligt ett av vederbörande fattigvårdsmyndighet den 24 november 1934 utfärdat intyg är medellös.

Utskottet. Enligt utskottets mening har i förevarande ärende icke förebragts utredning om tjänstgöring i den omfattning, att densamma bör föranleda beslut om pension. På grund härav avstyrker utskottet åtgärd i anledning av motionen och hemställer,

att förevarande motion II:347 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

61:o.

Förra städerskan vid statens järnvägar Selma Kristina Appelfält. I motion I:46 hemställer herr *Johanson, Karl August*, »att riksdagen måtte besluta, att fru Selma Kristina Appelfält i Vännäs tilldelas ett årligt understöd till belopp, som i förhållande till anställningstidens längd kan befinnas skäligt».

Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Appelfält är född den 23 juli 1869 och således 65 år gammal;

att hon under tiden oktober 1900—december 1919 utfört skurningsarbete samt därefter intill utgången av år 1932 jämväl städningsarbete å Vännäs järnvägsstation;

att skurningsarbetet dragit i medeltal fyra arbetsdagar per månad samt städningen, vilken utförts dagligen, omkring 2½ timme per dag;

att sammanlagda antalet av Appelfält sålunda utförda dagsverken beräknas hava uppgått till 8 år 3 månader 15 dagar;

samt att Appelfält för arbetet i fråga uppburit en månatlig ersättning av i medeltal 20 kronor under tiden oktober 1900—december 1919, 90 kronor under tiden januari 1920—juli 1924, 70 kronor under augusti—december 1924 samt 50 kronor för tiden därefter.

I en den 7 juni 1933 dagtecknad skrift anhöll Appelfält hos Kungl. Maj:t om årligt understöd.

Järnvägsstyrelsen upplyste i över ansökningen avgivet utlåtande, att Appelfält hos styrelsen gjort framställning om erhållande av gratifikation men att styrelsen genom beslut den 15 maj 1933 funnit ansökningen icke kunna bifallas, enär Appelfält icke innehade för gratifikations erhållande föreskrivet antal tjänstår vid statens järnvägar.

Statskontoret, som jämväl hördes över ansökningen, erinrade, att pensioner åt städerskor vid statsinstitutioner pläгат beviljas allenast i de fall, där vederbörande under jämförelsevis lång tid fullgjort städningsarbete i sådan omfattning, att arbetet kunnat betraktas som anställningshavarens huvudsakliga sysselsättning. Då beträffande Appelfält sådana förutsättningar knappast kunde anses föreligga, funne sig statskontoret förhindrat tillstyrka pension åt henne. Med hänsyn därtill, att Appelfält till följd av personalinskränkning nödgats lämna sin städerskesyssla vid statens järnvägar, ville statskontoret likväl ifrågasätta, huruvida icke någon mindre avskedsersättning i form av gratifikation skäligen borde beviljas henne, förslagsvis till belopp av 200 kronor.

Genom beslut den 15 september 1933 lämnade *Kungl. Maj:t* Appelfälts ansökning om årligt understöd utan bifall men fann med anledning av vad i ärendet i övrigt förekommit skäligt tilldela henne en gratifikation av 200 kronor att utgå av trafikmedel.

Under åberopande av vad statskontoret i ovannämnda utlåtande anfört finner utskottet sig böra avstyrka bifall till den föreliggande motionen.

Utskottet.

Utskottet hemställer alltså,

att förevarande motion I: 46 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

62:o.

Städerskan vid statens järnvägars huvudverkstad i Malmö Emma Benedikta Larsson. I motion II: 24 hemställer herr *Lovén*, »att riksdagen må medgiva, att städerskan Emma Benedikta Larsson i Malmö må från och med den dag, hon lämnar sin anställning som städerska vid huvudverkstaden i Malmö, under sin återstående livstid av statens järnvägars trafikmedel uppbära en årlig pension av 600 kronor».

Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Larsson är född den 9 januari 1863 och således 72 år gammal;

att hon sedan år 1892 är anställd såsom städerska vid statens järnvägars huvudverkstad i Malmö;

att hennes dagliga arbetstid under åren 1892—1918 hade normal omfattning, under åren 1919—1932 utgjorde 4½ à 5 timmar per dag samt från och med år 1933 uppgår till 3½ à 4 timmar per dag;

samt att Larsson i ersättning för städningsarbetet under åren 1919—1932 uppburit 100 kronor för månad och därefter 75 kronor för månad.

Enligt vad utskottet inhämtat från *järnvägsstyrelsen* kommer Larsson efter avgången ur statens järnvägars tjänst — därest hon ej beviljas pension — att av järnvägsstyrelsen tilldelas årliga gratifikationer jämlikt kungl.

brevet den 18 december 1925 angående bemyndigande för styrelsen att bevilja gratifikationer åt f. d. anställningshavare vid statens järnvägar. Med hänsyn till anställningstidens längd syntes hon härvid böra ifrågakomma till erhållande av högsta gratifikationsbeloppet, 500 kronor.

Utskottet.

Enligt utskottets mening synas omständigheterna i förevarande fall vara sådana, att Larsson bör kunna beviljas pension enligt kungörelsen den 7 december 1934 (nr 585) med föreskrifter angående pensionering av viss arbetarpersonal i statens tjänst. Enligt denna kungörelse prövas fråga om pension åt arbetare, som är eller varit anställd vid statens järnvägar, av järnvägsstyrelsen. Vid sådant förhållande synes motionen icke böra föranleda till någon riksdagens åtgärd.

Utskottet hemställer alltså,

att förevarande motion II:24 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

63:o.

Förra vagnstäderskan vid Härnösand—Sollefteå järnväg Anna Olsson, född Bergfors. I motion II:323 hemställer herr *Severin*, »att riksdagen måtte besluta att till f. d. vagnstäderskan vid den av staten övertagna Härnösand—Sollefteå järnväg, Anna Olsson, av statsmedel utbetalas ett årligt understöd av 384 kronor. Erforderliga handlingar komma att tillställas vederbörande utskott».

Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Anna Olsson, som är född den 22 januari 1874, år 1914 antogs till tåg- eller vagnstäderska vid Härnösand—Sollefteå järnväg, vilken anställning senast reglerades i en den 28 maj 1924 dagtecknad överenskommelse med en ömsesidig uppsägningstid av en månad;

att hon den 10 september 1932 uppsades från nämnda anställning;

samt att hon för närvarande åtnjuter understöd från fattigvården i Härnösand.

Genom ett mellan järnvägsstyrelsen, å ena, samt Härnösand—Sollefteå järnvägsaktiebolag, å andra sidan, avslutat och av Kungl. Maj:t den 30 juni 1932 godkänt kontrakt förvärvades Härnösand—Sollefteå järnväg för svenska statens räkning. Enligt § 6 i detta kontrakt åtog sig järnvägsstyrelsen bland annat fullgörandet av vissa av bolaget ingångna avtal med personalen, däribland förenämnda med Olsson träffade överenskommelse. Olsson bibehölls i statens järnvägars tjänst till den 10 september 1932, då hon med iakttagande av den i sistnämnda överenskommelse stadgade uppsägningstid av en månad uppsades från sin anställning utan att därvid tillerkännas något understöd.

I anledning av en av styrelsen för svenska järnvägsmannaförbundet den 12 juni 1934 till järnvägsstyrelsen gjord framställning i ärendet anförde *järnvägsstyrelsen*, att det vore uteslutet, att Olsson skulle vara berättigad till pension eller understöd från statens järnvägar, enär hon varken enligt förberörda överenskommelse eller eljest varit tillförsäkrad dylik förmån.

Under återopande av vad järnvägsstyrelsen anfört får utskottet avstyrka bifall till motionen och alltså hemställa,

att förevarande motion II:323 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

II. Statens vattenfallsverks medel.

64:o.

Förra arbetarna **Johan August Johansson, Samuel Jakobsson, August Johansson, August Nilsson och Oscar Stig**. I en den 8 mars 1935 dagtecknad proposition nr 207 har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, i punkten 25 föreslagit riksdagen medgiva, att förra arbetarna vid statens vattenfallsverks byggnadsavdelning **Johan August Johansson, Samuel Jakobsson, August Johansson, August Nilsson och Oscar Stig** må, räknat från och med den 1 januari 1935, under sin återstående livstid uppbära årliga pensioner, att utgå av statens vattenfallsverks medel, med följande belopp, nämligen envar av **Johan August Johansson, Jakobsson och August Johansson** 696 kronor samt vardera av **Nilsson och Stig** 540 kronor.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,

beträffande *Johan August Johansson*,

att han är född den 3 oktober 1870 och således 64 år gammal;

samt att han varit anställd i statens tjänst under minst 22 år, därav vid statens fästningsbyggnadsarbeten omkring 6 år under åren 1889—1900, vid statens järnvägsbyggnader, där första anställningen tillträdde den 1 februari 1901, under åtminstone 1 år samt vid statens vattenfallsverks byggnadsavdelning sammanlagt omkring 15 år under tiden 11 februari 1908—21 juni 1934;

beträffande *Jakobsson*,

att han är född den 7 februari 1877 och således 58 år gammal;

att han varit anställd vid statens vattenfallsverks byggnadsavdelning sammanlagt omkring 20 år 8 månader under tiden 2 juni 1910—10 augusti 1934;

samt att han på grund av sjukdom är för all framtid oförmögen till arbete;

beträffande *August Johansson*,
 att han är född den 14 maj 1863 och således 71 år gammal;
 samt att han under tiden 6 februari 1908—29 juli 1933 varit anställd
 vid statens vattenfallsverks byggnadsavdelning sammanlagt omkring 20 år
 4 månader, varav omkring 15 år före 60 års ålder;

beträffande *Nilsson*,
 att han är född den 7 februari 1873 och således 62 år gammal;
 samt att han varit anställd vid statens vattenfallsverks byggnadsavdelning
 eller vid verkets permanenta lokalförvaltning sammanlagt omkring 18 år
 1 månad under tiden 26 augusti 1907—5 juli 1934; samt

beträffande *Stig*,
 att han är född den 20 augusti 1874 och således 60 år gammal;
 samt att han varit anställd vid statens vattenfallsverks byggnadsavdelning
 eller vid Trollhätte kraftverk sammanlagt omkring 17 år 6 månader under
 tiden 13 mars 1915—20 juli 1934.

Utskottet får hemställa,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågava-
 rande framställning.

III. Statens domäners fond.

65:o.

Domänintendenten Nils Larsson. I en den 8 mars 1935 dagtecknad proposition nr 207 har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, i punkten 26 föreslagit riksdagen medgiva, att domänintendenten i Kristianstads län Nils Larsson må från och med månaden näst efter den, varunder han frånträder befattningen såsom domänintendent, under sin återstående livstid uppbära en årlig pension av 2,448 kronor, att utgå av statens domäners fond.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,
 att Larsson är född den 15 oktober 1870 och således 64 år gammal;
 att han sedan den 1 januari 1914 oavbrutet uppehållit befattningen såsom domänintendent i Kristianstads län;

att han i nämnda egenskap tillika är skyldig att utföra utarrenderings- och besiktningsförrättningar samt ombudsmannaskap vid syner å kronans jordbruksdomäner i Blekinge län;

att för honom senast meddelat förordnande såsom domänintendent utgår den 31 december 1935;

samt att Larsson såsom domänintendent åtnjutit arvode, som sedan år 1919 utgått med 4,000 kronor för år.

Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag, får hemställa,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts förevarande framställning.

Stockholm den 26 april 1935.

På bankoutskottets vägnar:

HARALD ÅKERBERG.

Vid förestående ärendens slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Åkerberg, Lindgren, Lindley, Ernfors, Johansson* i Frigeråker, *Ström* i Lidköping, *Ehrnberg* och *Bjurstrom*; dock att herr *Lindgren* icke deltagit i behandlingen av punkterna 12—65 och herr *Ernfors* icke i behandlingen av punkterna 12—44, varemot herr *Swarling* deltagit i behandlingen av punkterna 12—44 i stället för herr *Ernfors* samt i behandlingen av punkterna 45—65 i stället för herr *Lindgren*; samt

från andra kammaren: herrar *Leffler, Bäcklund, Laurén, Johansson* i Sollefteå, *Andersson* i Falkenberg, *Hammarlund, Hilding* och *Gustavson* i Västerås.

Reservationer:

vid punkten 31 (ang. understöd åt förre volontären Nils Erik Gustaf Grahn):

av herrar *Ström* i Lidköping, *Bäcklund, Laurén, Johansson* i Sollefteå och *Gustavson* i Västerås, vilka ansett, att utskottets yttrande och förslag bort hava följande lydelse:

»Ehuru, såsom av den lämnade redogörelsen framgår, skäligen anledning ansetts finnas att antaga, att Grahns sjukdom föranletts av annan orsak än militärtjänstgöringen och att denna icke väsentligen bidragit till hans sjukdom, på grund varav ersättning enligt 1927 års militärsättningsförordning prövats icke kunna utgå, har utskottet likväl med hänsyn till föreliggande omständigheter funnit billighetsskäl tala för beviljande av ersättning i anledning av sjukdomen. Utskottet har härvid särskilt fäst

sig vid att dels vederbörande regementsläkare intygat, att den katarrala infektion, vilken Grahn ådragit sig i september 1933, kunde hava bidragit till uppkomsten av hans sjukdom (sockersjuka), dels ock att vederbörande lasarettsläkare i Umeå, som under omkring en månads tid på detta sjukhus observerat fallet, såsom sin åsikt uttalat, att det väl kunde antagas, att de manifesta symtomen av sockersjukan uppkommit efter ovannämnda förkylningssjukdom samt att i så fall den militära tjänstgöringen varit orsak till Grahns sjukliga tillstånd.

Utskottet får erinra, att 1934 års riksdag i ett med det nu föreliggande i stort sett likartat fall (bankoutskottets utl. nr 42, punkten 28) medgav, att från allmänna indragningsstaten finge utbetalas understöd, som fastställes att utgå med det belopp, vilket skulle hava tillkommit vederbörande, därest gällande militärsättningsförordning varit i detta fall tillämplig, dock utan rätt för vederbörande att å understödet åtnjuta dyrtidstillägg.

I anslutning till vad riksdagen i nyssberörda fall medgivit har utskottet ansett sig böra förorda, att Grahn må från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. komma i åtnjutande av understöd med belopp, som skulle hava tillkommit honom, därest 1927 års militärsättningsförordning varit å honom tillämplig. Det ifrågasatta understödet lär böra utgå från och med den 1 januari 1935. Å understödet torde icke böra åtnjutas dyrtidstillägg.

Åberopande det anförda får utskottet hemställa,

att riksdagen, i anledning av förevarande motion II: 217, må medgiva, att till Nils Erik Gustaf Grahn må från och med den 1 januari 1935 från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. utbetalas det understöd, som skulle hava tillkommit honom, därest förordningen den 18 juni 1927 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, varit å honom tillämplig; dock utan rätt för Grahn att å sagda understöd åtnjuta dyrtidstillägg;» samt

vid punkten 60 (ang. pension åt förre ban- och byggnadsarbetaren Karl Richard Jakobsson):

av herrar *Akerberg, Ström* i Lidköping, *Bäcklund, Johansson* i Sollefteå, *Andersson* i Falkenberg och *Gustavson* i Västerås, vilka ansett att utskottets yttrande och förslag bort hava följande lydelse:

»Av den lämnade redogörelsen framgår, att Jakobssons styrkta anställningstid av järnvägsstyrelsen uppskattats till inemot 13 år. Härutöver synes Jakobsson emellertid under ett antal år hava arbetat vid statliga eller numera av staten övertagna enskilda företag. Med hänsyn härtill

får utskottet tillstyrka att någon pension av statsmedel beviljas Jakobsson, som befinner sig i avsaknad av medel för sitt uppehälle. I fråga om pensionsbeloppets storlek får utskottet föreslå, att samma belopp, som under punkterna 56, 57 och 58 av detta utlåtande föreslagits eller 504 kronor för år, beviljas även i förevarande fall. Pensionen torde böra utgå från och med den 1 januari 1935 och bestridas av trafikmedel.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen, i anledning av förevarande motion II:347, må medgiva, att förre ban- och byggnadsarbetaren Karl Richard Jakobsson må, räknat från och med den 1 januari 1935, under sin återstående livstid uppbära en årlig pension av 504 kronor, att utgå av trafikmedel.»